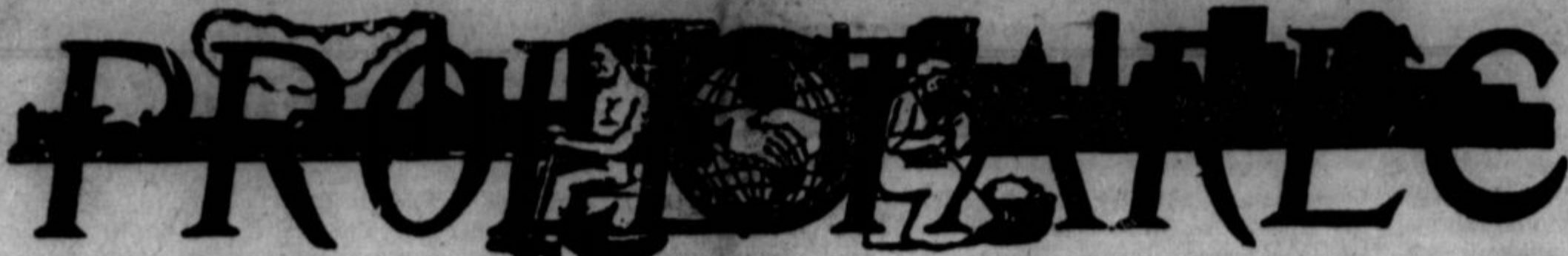

Let za korist delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar producirajo.

This paper is devoted to
the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4008 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg vsa-
kega naslova, prileplje-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (507)
je številka, o
tedaj vam s prihodnje
številko našega lista po-
stebe naročnina. Prosi-
mo, ponovite je takej.

ŠTEV. (NO.) 506.

SLOVENSKO GLASILO JUGOSLOV. SOCIALISTIČNE ZVEZE.

CHICAGO, ILL., DNE 22. MAJA, (MAY) 1917.

LETO (VOL.) XII.

Apel ruskih socialistov.

Na kratko smo omenili v zadnji številki, da je ruski svet delavskih in vojaških delegatov izdal vojakom na fronti namenjeno proklamacijo. Če se o kakšnem spisu more reči, da je historičen dokument, tedaj velja to za apel ruskih socialistov. Že zaradi tega je treba, da ga objavimo v celoti.

Glasi se naslednje:

Vojaki in sodrugi na fronti!

Govorimo k vam v imenu ruske revolucionarne demokracije. Narod ne želi vojne, ki so jo začeli cesarji in kapitalisti vseh dežel, in zaradi tega je narod po carjevem odstopu smatral za potrebno, da se konča vojna čim hitreje je mogoče.

Ne pozabite, vojski in sodrug, da rusijo Viljemovi regimenti revolucionarno Rusijo! Ne pozabite, da bi bila izguba svobodne Rusije katastrofa ne le za nas, temveč za delavski razred vsega sveta. Branite torej revolucionarno Rusijo z vso svojo močjo!

Delavci in kmetje na Ruskem hrepene po miru; ali to mora biti splošen mir vseh narodov, rezultat njihove skupne sprave. Separaten mir je nemogoča reč, kateri se ne sme dovoliti, da poseže vmes in da ovira tečaj svetovnih dogodkov.

Očitno je, da bi se nemški imperializem, čim bi premagal naše zapadne zaveznike, obrnil z vso silo svojega orožja zoper nas, zasedel našo deželo in zaslužil ruski narod.

Svet delavskih in vojaških delegatov Vas vodi k miru po drugi poti. Pozivajoč na revolucijo delavce in kmete na Nemškem in Avstro-Ogrskem Vas povedemo k miru, ko smo dosegli od svoje vlade opustitev osvojevalne politike in zahtevajoči enako opustitev tudi od zavezniških sil.

Toda ne pozabite, vojski in sodrug, da se mir ne more doseči, ako ne ustavite sovražnega pritiska na fronti, če se vaše vrste prelomijo in če leži ruska revolucija kakor brezdušno telo pred Viljemovimi nogami. Ne pozabite Vi, ki ste v zakopih, da branite svobodo ruske revolucije in svoje brate delavce in kmete.

Kako hoste dovršili to obrambo, če ostanete neaktivni v svojih zakopih! Navadno poginejo ti-

sti, ki opuste ofenzivo, tisti, ki le čakajo na napad. Vojaki in sodrugi, ki ste prisegli, da boste branili rusko svobodo, ne zatajite te prisige! Bojujte se za to svobodo in v tem, ko se bojujete, pazite na sovražnikove pasti. Fraterniziranje, ki se sedaj vrši na fronti, lahko postane past. Ne pozabite, da imajo revolucionarne čete pravico braniti se s četami, ki so tudi revolucionarne in tudi pripravljene, da umrjo za mir in svobodo.

Nemška vojska ni revolucionarna vojska, ampak še vedno slepi sledi Viljemu in Karlu, cesarjem in kapitalistom. Očitno ne fraternizirate s sovražnikovimi vojski, ampak z oficerji sovražnega generalnega štaba, preobčutniki za navadne vojake.

Mir se ne doseže s separatnimi pogodbami ali s fraterniziranjem posameznih regimentov ali bataljonov. To bi vodilo le do propada ruske revolucije, katere varnost ne leži v separatnem miru ali premirju.

Odklonite torej vse, kar bi moglo oslabiliti vašo vojaško moč, kar zmede vojsko in zniža njeno moralo. Vojaki, izkažite se vredne zaupanja, ki ga polaga revolucionarna Rusija v Vas.

Revolucionarna Rusija kliče svoje sinove na obrambo!

Pojdite, pa imenujte te krasne boritelje svobode — socialpatriote.

Čitajte ta čudoviti apel, ki mora pretresti možgane in presuniti srca, zamislite se vanj, v njegove argumente, v njegovo železno logiko — pa če morete, pridigajte še nadalje "mir za vsako ceno!"

S svojimi dejanji je svet vojaških in delavskih delegatov na način, ki izključuje vsak dvom in sum, dokazal, da stoji neomajno na braniku revolucije in da hoče odločno nadaljevati njeno delo. Ni se ustrašil konfliktov s provizoričnim vladom, dasi pozna vse nevarnosti, ki v takih časih lahko izidejo iz podobnih sporov. Vsa njegova dejanja imajo očitno socialističen značaj. Vsi njegovi koraki so dosledni in gredo očitno za to, da se realizira v novi Rusiji toliko socializma, ko-

likor ga je le z ozirom na splošne razmere mogoče realizirati.

Ali ta odločno revolucionarna korporacija, ki rabi svojo moč, ne da bi jo zlorabljala, ki sklicuje za vsak važnejši odlok plenarno sejo vseh organizacij, cel delavski parlament, spoznava, da je treba revolucijo braniti — znotraj in zunaj. In zato jo hoče braniti.

Ruski socialisti nočejo osvojevalne vojne. Ali če je bila kdaj v zgodovini kakšna vojna resnično obrambna, tedaj je ta, za katero izdaja delavski in vojaški svet svoj apel.

Kako blede vprico tega vodena fraza, da so vse vojne le kapitalistične in da ni med napadalno in obrambno vojno nobene razlike!

Vojna, na katero pozivajo ruski socialisti svoje sodrugi na fronti, je obrambna vojna. In odločno ponavljamo, kar smo svojčas zapisali: Ta vojna je dobila revolucionaren značaj. Naj nas radikale fraze kamnujejo zaradi tega, resnica je, da je vojna na ruski strani sedaj tudi vojna za socializem. Kdor hoče ruske sodrugi sedaj ovirati v tej vojni, je — hote ali nehoti, vedoma ali nevedoma — sovražnik revolucije in škodljivec socializma.

Delavski in vojaški svet ima bistro oko. Separani mir ni nič drugega, kakor zvijača nemškega imperializma. Seveda bi bili v Berlinu neumni, če bi sedaj dejali Rusom, da sklenejo mir le pod pogojem, da se vrne avtokracija. To bi najmanj razsodnemu Rusu moralo odpreti oči in povzdignilo bi silo ruskega odpora do vrhunce. Če želi Nemčija separaten mir — in da ga želi, je gotovo — mora ponujati Rusom, kar jim je najljubše. Ali umakniti se z bojišča pomeni le pomagati Nemčiji do zmage. Separatni mir ni mir, temveč krvavo nadaljevanje vojne brez Rusije, najbrže celo nadaljevanje vojne.

Zmaga Nemčije je pa faktično vse kaj drugega, kakor zmaga Rusije. Zmaga je zmaga naroda, revolucionarnega naroda, prva je pa zmaga kajzerizma. Nemški zmagi sledi neizogibno reakcija na Nemškem. In ruski socialisti se nič ne mo-

tijo, če pravijo, da bi imperialistična Nemčija tedaj vrgla vso svojo silo zoper Rusijo.

Zmaga upijani. Ali nemška reakcija ne bi sploh mogla trpeti svobodne Rusije za sosedo; v interesu svoje reakcije bi morala zadaviti rusko svobodo.

Ruski socialisti ne pretiravajo: Njihov poraz bi bil katastrofa za delavski razred vsega sveta. Ruski socialisti apelirajo na svo sodrugi na fronti. Ali brez njihovega apela je logična dolžnost socialistov vseh dežel, da jim pomagajo braniti revolucijo.

Če morejo ameriški socialisti na kakršenkoli način pomagati svojim ruskim sodrugom, je danes njih dolžnost, da jim pomagajo. S tem, ne pa z osladnimi pacifističnimi pridigami podpro interese mednarodnega socializma in dosledno svoje lastne interese.

Za splošen mir, prav v tem smislu, kakor so ga označili ruski socialisti, za mir brez aneksij in odškodnin in na podlagi svobodnega razvoja vsakega naroda smo seveda tudi mi. O tem vendar ni treba govoriti. Ali kakor pravi apel, se ne pride do takega mira z nobenim separatnim mirom, ki bi spodbil Rusijo z bojišča, ampak z zmago revolucionarne sile nad imperialistično.

Popolnoma prav omenja ape: Nemška armada ni revolucionarna armada. Če bi bila, tedaj bi obrnila svojo fronto. Ne bi se bojevala proti Rusom, ampak z Rusi vred — zoper kajzerja. Ne bi nagovarjala Rusov, naj sklenejo separate mir, ampak naj ji pomagajo, da se reši svoje avtokracije. Bolj bi morali zaupati revolucionarni Rusiji, ki noče uničiti Nemčije, kakor pa svojem kajzerju, ki obljublja reforme — po vojni.

Dokler vlada v nemški armadi slepa pokorščina do kajzerja, služi ta vlada kajzerjevemu namenom in je ruski revoluciji sovražna. Za tako jo mora smatrati revolucionarna Rusija in zato se mora bojevati z njo.

Ruski socialisti potrjujejo to, kar govorimo ves čas izra ruske revolucije. Boljšega potrdila nam ni treba.

Revolucija in republika na Nemškem.

Razun Bethmann Hollwegovega govora so bili v nemškem rajstagu še nekateri momenti zanimivi. In sicer so to taki pojavi, ki imajo za svetovni proletariat večji pomen od kancelarjevih govorov.

Med vlado in socialistično večino je začelo pokati prijazno ramzerje, ki je vladalo od začetka vojne, pa skoraj doslej. Ko je Scheidemann vložil interpelacijo, s katero je njegova stranka od vlade zahtevala, naj naznani mirovne pogoje, je v utemeljevanju dejal:

"Sklep stranke ne zahteva hipnega miru, ampak akcijo socialistov vseh dežel.

"Vstrajamo na tistem stališču, ki je bilo označeno v izjavi stranke z dne 4. avgusta (1914.): Teritorijalna skupnost Nemčije, njena gospodarska neodvisnost in razvoj. Ampak tudi danes odklanjamo zatiranje tujih narodov.

"Zagovorniki osvojevanja kličejo po povečanju moči, po pomožitvi teritorija, denarja in sarovin. To more zahtevati le nacionalno organizirana banda razbojnikov.

"Mir po dogovoru bi bil sreča za Evropo. Devetindevdeset odstotkov ljudstva g'eda s hrepenjem in nado v Stockholmu. Če se odreče Francija in Anglija aneksijam, Nemčija pa vstraja na njih, bomo imeli revolucijo v deželi."

Po dolgem času je Scheidemann doživel, da so mu iz vrst meščanskih strank klicali "Sramota!" in da ga je predsednik klical na red.

Scheidemann pa je zaključil svoj govor naslednje:

"Odločno nasprotujem ubijanju novih mi-

ljonov, ker zahtevajo nekateri Nemei mir po osvojevalni vojni. Živio mir! Živela Evropa!" — — —

Na to je opomniti, da nima Scheidemann prav, če zahteva brezpogojno nedotakljivost sedanje Nemčije. Če bi bila teritorijalna nedotakljivost načelo pri sklepanju miru, tedaj bi moralo to veljati že vse dežele. To se pravi, da bi morala Evropa po vojni dobiti enako lice, kot ga je imela pred vojno. Bili bi tam, kjer smo bili pred avgustom 1914. Kakor smo že dostikrat naglašali, bi se morale iz enakega položaja razviti enake posledice. To je nepobiten zakon, ki ga razlaga materialistično pojmovanje zgodovine. Iz razmer, ki so povzročile vojno, bi se morale, če se vrnejo, zopet poroditi vojna.

Tak mir torej ne bi bil nič drugega, kakor priprava za novo vojno.

Ali omenjeno načelo je bilo tekom vojne že zavrženo. Prva ga je praktično zavržla Nemčija in z njo združena Avstrija, ko sta ustanovili takozvano "neodvisno Poljsko".

Viljem in Franc Jožef nista niti čakala na sklep miru, ampak sta razglasila "poljsko državo" kar sredi vojne. S tem sta vrgla načelo: "državne teritorijalne nedotakljivosti" med staro šaro.

Storila sta pri tej stvari velikansko napako. Toda napaka ni tičala v tem, da se je omenjeno "načelo" zavržlo, ampak v tem, da nista Nemčija in Avstrija ostali dosledni.

Poljaki imajo na vsak način pravico do samostojnosti. Ampak ta pravica se ne more nikdar uresničiti, če se slavnostno razglasi, da ne sme

nobena država ničesar izgubiti.

Tudi Rusija je priznala pravico teritorialnih izprememb. Dala je Fincem tako samostojnost, da je posled med Rusijo in Finsko le zveza; prav tako je dala tudi Poljakom pravico, da si sami določijo bodočnost.

To se je zgodilo na podlagi narodnostnega načela. Če se pa to prizna za en slučaj, tedaj se mora splošno priznati. Če imajo Poljaki iz Rusije pravico do neodvisnosti, jo imajo tudi Poljaki iz Nemčije in Avstrije.

Tega ne bo priznala kajzerjeva vlada; ali priznati bodo morali to socialisti.

Zedinjenje Poljakov iz vseh treh držav, med katere so bili razdeljeni, ni nikakršna aneksija; to je le uradničen kosa pravičnosti in odstranitev enega vzroka izmed raznih vzrokov, ki ogrožajo svetovni mir.

Socialisti torej ne bi smeli vstrajati na stališču nedotakljivosti sedanje nemške države; pač pa so opravičeni zahtevati, da se ohrani Nemčiji vse, kar je nemškega. In če imajo Nemei v Avstriji željo, da se združijo z Nemčijo, se jim mora tudi priznati ta pravica.

Sicer pa radi priznamo preobrat, ki se je pokazal v Scheidemannovi skupini. Če kaže njen vodja Nemčiji možnost revolucije, tedaj je to znaten povratek k socialističnim načelom, s katerimi je prihajala ta skupina že ostro v nasprotje.

Po kancelarjevem govoru je imel besedo član socialistične manjšine sodrug Ledebour, ki je dejal:

"Kancelar si nedvomno želi aneksij na vzhod-

du kakor na zapadu. Izvzemši prenapete vizionarje gotovo nihče ne verjame, da more Nemčija zmagati v vojni, ki se vodi za zatiranje. Ruski socialisti so napravili ponudbo, ki odpira možnost miru. Na to je kancelar pozabil.

"Resnica je, da se ne more doseči separaten mir z Rusijo. Toda ruska vlada lahko izpreobrne zaveznike, in v tej smeri bi ji morali pomagati.

"Gospod Scheidemann se mora postaviti proti vladi ako hoče, da bi močnim besedam, ki se ne plašijo niti oznanjanja revolucije, sledila dejanja.

"Prepričan sem, da pride na Nemškem k dogodkom kakršni so se primerili v Rusiji. Na to delajo krogi, ki imajo moč v rokah. Kmalu moramo uvesti republiko v Nemčiji, pa predlagamo, da stori ustavni odbor potrebne korake v tej smeri."

Razume se, da je nastal med kapitalističnimi strankami vihar, ko je Ledebour govoril o nemški republici. Ampak take besede, izrečene v rajstagu, morajo dati poguma tistim, ki so enakega mišljenja izven parlamenta.

Nemška republika ne nastane jutri zjutraj. Ali njena možnost se kaže in to je že znatna reč. Kruta resnica pa je, da je z ozirom na držanje vladajočih krogov prav vojna tisti faktor, ki najbrže dovede Nemčijo do republike.

In to bi bila ogromna pridobitev ne le za nemški, ampak za ves svetovni proletariat. To ne bi le pospešilo miru, ampak bi ga tudi postavilo na trdnjšo podlago. In socialistični razvoj bi pospešilo, da bi bila pot do končne zmage čudovito okrajšana.

Preobrat pri nemških socialistih.

V nemškem parlamentu se nadaljuje boj proti vladi od strani socialistov in zdi se, da se pripravljajo tudi v taktiki Scheidemannove večine znatne izpremembe. Nismo bili pač prav nič navdušeni za tisto taktiko, kateri se je prilagodila omenjena večina takoj po izbruhu vojne, še manj pa za tisto, ki je tekom vojne odvajala stranko boljbolj na desno. Tudi poizkusi zadnjega časa, da bi se v smislu nemške vlade speljali ruski socialisti na led separatnega miru, niso dajali Scheidemannu dobrega izpričevala. Toda po pravici je treba priznati preobrat, ki se polagoma pojavlja v tej stranki. Scheidemannov govor, v katerem je svarilo vlado, da lahko pride do revolucije, se že temeljito razlikuje od njegovih prejšnjih govorov, s katerimi je priporočal v vseh rečeh slogu z vlado in hotel za dobo vojne suspendirati ves razredni boj.

Ta preobrat se more pripisati le vtisku, ki ga je napravila ruska revolucija tudi na Nemškem. Sicer ne more biti dvoma, da je gospodarski položaj v Nemčiji, zlasti kar se tiče živil, skrajno neugoden. Ali stvari se obračajo že dolgo na slab-

še, a doslej so Scheidemannovci v takih slučajih vedno le tolažili ljudstvo in mu priporočali potrpežljivost. Imeli so tudi popoln uspeh in Bethmannova vlada bi jim morala biti zaradi tega do smrti hvaležna; kajti nikdar se ne bi bile množice tako ovčje vdale v svojo usodo, če bi jih bila na to pozivala le vlada, kakor so se, ker jih je pozivala tudi Scheidemannova socialistična frakcija.

Zadnje zmanjšanje krušnih porek je pač povzročilo znatno večjo nezadovoljnost: Tudi iz pisane kapitalističnih listov se lahko posname, da je bilo treba že veliko več pridurjevanja, kakor v prejšnjih slučajih. Ali tudi povečana nezadovoljnost ljudstva je bila vsaj deloma posledica ruske revolucije; zato je imela vlada baš pred našim največji strah.

Scheidemannova frakcija se je menda nekaj naučila iz razpoloženje množice, nekaj pa iz ponosnih poizkusov za separatni mir. Njegovo svarilo pred možnostjo revolucije v Nemčiji se je opiralo popolnoma na politične razloge. "Ves svet postaja demokratičen, le Nemčija čisti avtokracijo; povsod opuščajo boljbolj zahtevo po aneksi-

jah, Nemčija pa ne pove, kaj hoče in vzbuja s tem vero, da gre za aneksijami" to so bili Scheidemannovi argumenti, in priznati se mora, da se zelo razlikujejo od onih, ki jih je rabil ves čas prej.

Preobrat še ni tako velik, da bi se mogli obe frakciji, ki sta se tekom vojne ločili, zopet meniti nič tebi nič združiti. Ali preobrat je. In s tem je podana možnost, da se večina vrne na tla mednarodnega socializma in da se za pozneje omogoči združitev.

Ne tajimo, da bi bilo to zelo velikega pomena. Da ima večina vpliv na delavstvo, se mora priznati; koliko ga ima in na kako velik del delavstva, je drugo vprašanje, in tukaj, kjer nam manjka natančen vpogled v notranje razmere v Nemčiji, ne moremo dati avtoritativnega odgovora nanje. Ali vpliv ima. Marsikaj bi se torej združenima frakcijama lahko posrečilo, česar manjšina sama ne more izvršiti.

Ako se bo večina dosledno držala nove taktike, je torej mogoče, da nastanejo na Nemškem razmere, ki omogočijo mednarodni mir na pravi-

čni podlagi. Manjšina je že nastopila naravnost proti monarhiji. Če ostane Scheidemannova frakcija dosledna, mora tudi ona priti na odločno republiško stališče. Temu se bodo seveda do skrajnosti upirali junkerji, klerikaleci, Bethmann Hollweg in Hindenburg, ne glede na gospoda kajzerja in njegove fante. Ampak nikjer ni prišla republika kot čudež; tisti, ki so na Ruskem podpirali carizem, so imeli cel kup moči; kljub temu so morali povezati culo.

Na Nemškem bi bila odstranitev kajzerstva morda mogoča, ako bi se vsa socialistična stranka odločno izrekla zanje, zlasti ker se je tudi v meščanskih krogih razvilo nekoliko republiškega gibanja. In če bi to imelo uspeh, bi stali na pragu mednarodnega miru.

Zato je praktično veliko važnejša ponovna združitev obeh frakcij, kakor pa sodba nad Scheidemannovo skupino. Seveda je taka združitev bolj odvisna od večine, kakor od manjšine. Večina mora namreč dosledno napredovati po tisti poti, na katero je zadnji čas dozdevno zasl.

Prvi ruski manifest revolucije.

PROLETAREC

Dne 27. marca je izdal ruski svet delavskih in vojaških delegatov ono glasovito proklamacijo, s katero je vprico vsega sveta določil svoje stališče. Brzjav je prinašal takrat le izvlečke iz tega razglasa, ali iz njih je bilo vendar toliko spoznati, da ne stoji omenjeni svet na noben način na stališču "miru za vsako ceno", torej tudi ne na stališču separatnega miru z Nemčijo.

Ko smo to naglašali, so nas vpraševali, kje da smo to pobrali. Ker mora izgubiti propaganda "miru za vsako ceno" vsa tla pod nogami, če najrevolucionarnejši socialisti, ki niso pokazali svojega revolucionarnega duha z radikalističnimi frazami, ampak z radikalnim revolucionarnim dejanjem, ne stojijo na takem stališču, so nam očitali laž in trdili, da nočejo ruski socialisti nič drugega kakor mir.

Zadnji apel delavskega in vojaškega sveta na rusko vojaštvo je dovolj jasen. Ali sedaj imamo tudi proklamacijo z dne 27. marca v celoti, in kdor jo le pazno prečita, lahko spozna iz nje, kdo je takrat lagal.

Ta proklamacija se glasi:

Sodrug!

Proletarci in delavsko ljudstvo vseh dežel! Mi, ruski delavci in vojniki združeni v petrogradskem delavskem in vojaškem zastopniškem svetu Vam pošiljamo svoje najtoplejše pozdrave in poročilo o velikih dogodkih. Ruska demokracija je vrgla stoletni despotizem carja ob tla in vstopa v Vaše vrste kot opravičen član in kot močena sila v boju za našo skupno osvoboditev. Naša zmaga je velika zmaga svobode in demokracije sveta. Največje opore svetovne reakcije, "žandarja Evrope" ni več. Naj postane zemlja nad njegovim grobom težek kamen. Živela svoboda, živela mednarodna solidarnost proletariata, in njegov boj za končno zmago!

Naša stvar še ni dopolnjena. Še niso razglašene vse sence starega režima in ne mašo sovražnikov zbira svoje sile zoper rusko revolucijo. Ali vendar so naše osvoboditve velike. Narodi Rusije bodo izrazili svojo voljo na ustavnem zboru, ki bo v kratkem času sklican na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice. In že sedaj se zanesljivo lahko prerokuje, da zmaga v Rusiji demokratična republika.

Ruski narod razpolaga s popolno politično svobodo. Svojo močeno besedo lahko izraža o notranjem samoodločevanju dežele in o zunanji politiki. V tem, ko se obračamo do vseh nar-

dov, ki se uničujejo v tej strašni vojni, izjavljamo, da je prišel čas, ko se mora prijeti odločen boj zoper osvojevalne namene vlad vseh dežel. Čas je prišel, ko morajo napadi vzeti odločevanje v vprašanju o vojni in miru v svoje roke.

V zavesti svoje revolucionarne sile izjavlja ruska demokracija, da se bo z vsemi sredstvi bojevala zoper osvojevalno politiko svojih vladajočih razredov, in poziva evropske narode za skupne odločne akcije za mir.

Obrachamo se do svojih bratov, do proletarcev nemško-avstrijske koalicije, v prvi vrsti do nemškega proletariata. Prvi dan vojne so Vam dopovedovali, da branite, dvigajoči svoje orožje zoper absolutistično Rusijo, evropsko kulturo pred azijskim despotizmom. Mnogi med Vami so v tem videli opravičenje podpore, ki se je izkazala vojni. Sedaj je izginilo tudi to opravičenje: demokracija Rusija ne more ogrožati svobode in civilizacije.

Svojo lastno svobodo bomo branili zoper vsako reakcionarno ogrožanje. **NAJ PRIDE OD ZUNAJ ALI OD ZNOTRAJ.** Ruska revolucija se ne bo umaknila bajonetom osvojevalcev in ne bo dovolila, da jo potepa zunanja vojaška sila.

Pozivamo Vas, da porušite jarem svojega lastnega absolutističnega režima, kakor se je ruski narod otrese caristične samovlade. Odklenite zahtevo, da služite za orodje osvajanja in ne v rokah kraljev, junkejev in bankirjev, in z združenim naporom bomo končali strašno klanje, ki onečašča človeštvo in zamračuje velike dneve rojstva ruske svobode.

Delavci vseh dežel! Podajajoči Vam bratsko svoje roke čez hribe trupel naših bratov, čez morje nedolžno prelite krvi in vseh solza, čez kadeče se razvaline mest in vasi, čez uničena bogastva kulture, Vas pozivamo na obnovo in utrditev mednarodne slege. V njej je garancija naše bodoče zmage in popolne osvoboditve človeštva.

Proletarci vseh dežel, združite se!

Predsednik: Čeidze.

Od tu in tam lete napadi na Proletarca, da je "izdal socialistična načela." Če smo mi storili ta greh, tedaj so na enak način grešili — ruski socialisti, ki so s svojo revolucijo storili več za interese socializma od socialistov vseh drugih dežel.

Nas pobijajo s citatom iz komunističnega manifesta: "Proletarci vseh dežel, združite se!" Živ krst nam ne more dokazati, da smo kdaj zatajili to geslo. Ampak sofisti si pomagajo s sofizmom: "Kdor pravi: Proletarci, združite se," ne more reči "Proletarci, koljite se!"

A glej, ruski socialisti pozivajo proletarce vseh dežel, naj se združijo, pa vendar naglašajo v istem manifestu, da "bodo branili svojo svobodo zoper vsako reakcionarno ogroževanje, od znotraj ali od zunaj, in da se ruska revolucija ne bo umaknila bajonetom osvojevalcev."

So li ruski socialisti zaradi tega nedosledni? Le zavijanje more trditi kaj takega. Ruska revolucija poziva proletarce vseh narodov na solidarnost. Ali tisti proletarci, ki ne slušajo tega poziva in se dajo nadalje rabiti za orodje reakcije, za sredstvo uničenja revolucije, ne morejo pričakovati solidarnosti ruskih revolucionarjev.

Solidarnost ne more biti enostranska reč; ako je ena stran ne izraža, je ne more izražati druga.

O izdajstvu socialističnih načel so govorili. Pogledjmo vendar stvar nekoliko bolj natančno.

"Naša zmaga je velika zmaga svobode in demokracije sveta," pravi ruski manifest in izreka s tem veliko resnico.

Kaj ni vsa Internacionala desetletja upirala oči v Rusijo? Kaj ni socialna demokracija vsega sveta čutila in vedela, kako silno je vsa njena množnost, ves njen razvoj odvisen od padea ruskega absolutizma? In ne more biti zmaga socializma, dokler ima carizem na milijone bajonetov v svoji službi, pripravljenih, da zadušijo vsako svobodno gibanje v svoji deželi, a da prikočijo na pomoč reakciji v drugi deželi, to je razumela socialistična stranka vsega sveta.

In ta absolutizem je padel. Kako da ne bi bila to velika zmaga svobode in demokracije za ves svet? Kako da ne bi bil strašen udarec za demokracijo vse sveta, če bi se vrnil ta despotični absolutizem?

Če pa je tako, tedaj je ruska revolucija stvar vsega zavednega proletariata. In usoda ruske revolucije mora biti skrb socialistov vsega sveta.

ZAPUSTITI RUSKO REVOLUCIJO V NJE- NI KRIŽ, PASIVNO GLEDATI, DA JO POGA- ZI KAJZERJEV IMPERIALIZEM ALI PA CE- LO S PROPAGANDO ALI KAKORKOLI POMA- GATI, DA SE TO GODI — TO JE IZDAJSTVO DEMOKRACIJE IN SOCIALIZMA.

Ruski socialisti pozivajo avstrijske in v prvi vrsti nemške delavce, naj se upro kajzerizmu. Oni ne mislijo, da se ustavi revolucija v Berlinu; ali izra ruske revolucije je nemška in avstrijska najnujnejša. Rebelija na Irskem, pa naj bi bila kdove kako uspešna, bi mogla imeti le lokalni pomen, kakor ga je imela portugalska. Ruska revolucija je svetovnega pomena. Taka bi bila tudi nemška in avstrijska revolucija. Po padcu kajzerizma bi se lahko dalje govorilo.

Ali dokler ne pokaže nemški in avstrijski proletariati volje in sposobnosti za tako revolucijo, ne more ruski socializem prezreti službe, ki jo opraviča ta proletariati in cilja, kateremu služi ta služba. Avstrijski in nemški proletariati je protirevolucionarno orodje, dokler služi svojim vladarjem. In dotlej ne more ruska revolucija skleniti nobenih kompromisov z njimi. Kajti ona mora skrbeti za svojo varnost, ne le v svojem interesu, ampak v interesu razširjenja revolucije.

Kakor smo stokrat naglašali, se izpremenil ves položaj tisti hip, ko se pokaže revolucija v Nemčiji in v Avstriji. Doslej se ni pokazala, in zato se mora ruska revolucija braniti. Naša sveta dolžnost pa je, da ji pomagamo, zaradi ruskega proletariata in zaradi proletariata vseh dežel.

Če smo spoznali svetovni pomen ruske revolucije, tedaj moramo presojati dogodke in položaj, tedaj moramo uravnati svoje postopanje z ozirom na svetovne interese, prav posebno z ozirom na usodo ruske revolucije, ne pa s tesnega nacionalnega stališča, to se pravi ne s stališča interesov proletariata ene same dežele.

TO JE INTERNACIONALNO.

Ruski socialisti se bojujejo za Internacionalo. Dolžnost Internacionala je, da se bojuje za ruske socialiste. S tem se bojuje sama zase.

To je tudi naš odgovor na povodenj hvalskih resolucij, ki prihajajo lahko iz dobrega srea, nikakor pa ne iz jasnega spoznanja položaja in nalog. Zgodovina bodočega človeštva nas bo tožila in pomilovala, če ne storimo v tem usodnem času vsega, kar le moremo, za obrambo velikega dela ruske revolucije. In nikakor se ne smemo tolažiti s cenenim odgovorom, da "mi ne odločujemo." Naša sveta dolžnost je, da spravimo to spoznanje v kroge, kjer ga še ni.

Kdor misli, da ta beseda ni socialistična, nje- mu se je o socializmu le nekaj sanjalo.

Enrico Ferri:

Socializem in moderna znanost.

Enaka je z biologom na njegovem polju; če mu pokažete nekaj dni star zarodek, vam ne odgovori čisto, bo-li deček ali deklica, in še veliko manj, da bo korenjak ali slabič, sangvinik ali vročerkrvnež, pametno ali neumne bitje. Napove vam le splošne črte razvoja in prepusti času, da podedovana podlaga in razmere miljeja, ki bo v njem živel, naravno in neprisljano določijo njegove osebne posebnosti.

Tak je tudi odgovor socialista in podobno je odgovoril Bebel 3. februarja 1893 v nemškem državnem zboru vsem, ki so terjali od socialistov pri tej prici najnatančnejša izjstva o državi bodočnosti in ki so opirali svojo kritiko na umetne načrte socialističnih romanopiscev, ki so se le preveč spuščali v podrobnosti.

Enako bi se bil glasil odgovor, če ni bili vprašali malo pred izbruhom francoske revolucije tedanji oblastniki, duhovščina in plemstvo, zastopniki tretjega stanu: "Kako bo izgledal vaš novi svet? Opiste nam ga natančno, potem se odločimo."

Tretji stan, ki je obsegal meščanstvo in privilegijem sovražno člane obeh ostalih stanov, kakor Mirabeauja in Sieyésa, bi tedaj tudi ne bil mogel napovedati zgodovino 19. veka; ampak to ni ustavilo meščanske revolucije, ki je bila naravna in neizogibna faza večnega razvoja, prav kakor danes socializem napram buržoaziji. Da je temu meščanskemu svetu, ki obstoji šele sto let, odločno toliko krajše življenje kot fevdalnemu svetu, izhaja od tod, da so čudoviti znanstveni napredki 19. stoletja desetkrat pospešili naše življenje, da je človeštvo v 10 letih napravilo pot, ki je zanj v srednjem veku potrebovalo eno ali dve stoletji.

Stalna pospešnost razvoja je zakon, ki ga je postavila in dokazala pozitivna sociologija. Vtisk, da pomenja socializem hlapčevstvo, so zbudile umetne konstrukcije čustvenega socializma; naravno, zakaj če novi družabni red ne izgleda kot neprisljiljen produkt razvoja, ampak kot umetna zgradba družabnega stavbnika, si je lahko misliti, da zavaruje le ta delovanje mašinerije z neskon-

nimi poslovniki in s pomočjojem vodilne instancice, naj si bo ta je posamezna oseba ali pa cel zbor. Umiljivo je, da zbujata predstava o socializmu v nasprotnih vtis klostira ali kasarne, zlasti če vidijo na individualistični svobodi same prednosti in ne tudi perečih ran, ki jo razjedajo 1).

Še drug umeten pojav naše dobe je potrdil ta vtisk, namreč državni socializem, ki se v bistvu prav nič ne loči od utopističnega ali čustvenega socializma in ki ni drugega nič — po izjavi Liebknechta na socialističnem zboru v Berlinu 1892 — kot državni kapitalizem, ki združuje venko sužnjost z gospodarskim izkoriščanjem. Tako imenovani državni socializem dokazuje le silno sugestivno nič znanstvenega socializma; spominjam le na znano odredbo nemškega cesarja za sklicanje mednarodne konference o delavskem vprašanju, ali na znano okrožnico **De conditione opificum**, ki je ž njo spretni Leon XIII. lovil dve muhi na mah. Toda razvojne faze se ne dajo zatreti in ne preskočiti, in zagledelj nujno v liberalnem in individualističnem meščanstvu ne cesarske naredbe morda bo kdo v trpkih slutnjah majal z glavo ter rekel: V lep zelnik so spustili sladkosnedo ovčico. No, takšnega črnogleda lahko potolažimo in mu povemo, da se je vedla mlada dvojica tako vzorno, do bi tudi najstrožji moralist ne mogel očitati ji kaj nesposobnega. Režika je bila itak vedno v Lenkini in Polonični družbi, in če jo je kdaj ogoril Tone, zgodilo se je to dostojno, skoraj hladno. Čutil je izobilje globoke strasti v sebi in takšni ljudji iskrenosti ne kažejo javno. Režiki pa se je ždelo, da mu je itak že povedala in izdala vse ono, o čemer je mislila zadnje čase, in da ima njiju medsebojna izjava veljavnost za vse življenje.

Kmalu po potresni noči se je preselil stric Andrej tja, kjer ne poznajo drugih obresti nego one za dobra dela. Že poprej bolehen, se je še prehlad kriva vera, ki seboje razširjala pred koncem sveta — tako so sodili vobče in nasploh razsodni množje. Iz mnogih glasov pa, ki so leteli po hribovski vasi, se je razločil glas Luke Kozlevčarja. In tako je izpodnjati zadirani glas Kozlevčarjev: "Stopite k meni, tužni možje in vsi i, kar je iz hribovske vasi! Stopite in poslušajte! Vsi večje, koliko nalog smo prestali od dolincev in kakšno potrpečnost smo kazali. Tepi so oni naše pastirje, mi smo molčali in mižali; oni so nosili bandero pred nami, mi smo capljali za njimi; zaničevali so nas in v nič devali, mi smo potrpeali; oni so poklicali nas svet to nezasišeno šibo božjo mi smo jim odpustili; v vsem smo se jim pokorili dovoljo svete vere, ki nas je družila z njimi: In glejte, to jutro pride k nam glas od njih, da go ni tistega največjega sovražnika človeštva, ki ga nočejo imenovati moja skromna usta! Kaj nam dokaže takšna trditev, če ne to, da so zašli dolinci na mehko pot krive vere, zakaj kdor taji le en del tega, kar je pisano, nima več vere. In kaj taje onega, katere mu naj se razkrehne gobee, predno zine po kristjanski duži? Taje ga zato, ker so veliki grešniki in ne marajo pripoznati oblasti tistega črnega kralja, ki ga je Bog nalašč ustvaril za to, da ž njim poniža one, ki hočejo biti glava, dvigne tiste, ki so bili rep. Zato je takšna moja misel in svet moj

in ne papeške enciklike zaželjenega uspeha buržoaziji bi bilo svede čisto vseč, če se ves presilen socializem zadusi v ljubeznivem objemu birokracije in državnega socializma, odkar je spoznala, da izjemni zakoni in represalije ne zadostajo ne v Nemčiji in tudi drugod ne 2).

1) Na umetni socializem se ozira tudi Spencer v svojem drobnem spisu "From liberty to slavery", ki je zadnji čas izšel v njegovem zborniku "Problèmes de Morale et de Sociologie" (Paris 1894).

2) Proti državnem socializmu se obračajo v prvi vrsti individualistični in anarhistični ugovori Spencerja v njegovi knjigi "The Individual versus the State", 1885. Nato se je razvnela polemika med Spencerjem in Laveleyem ("L'état et l'individu ou darwinisme social et christianisme" "Rev. internat"), Florence 1885). Pr. tudi Lafargue "Spencer e il Socialismo" ("Critica Sociale" maj 1894).

(Dalje prihodnjič.)

POTRESNA POVEST.

Spisal Podlimbarki.

Ko je Matran videl, kako gine vsa mrznja, ki je doslej leta in leta vladala v dolinskem in hribovskem taboru, in kako se oba tabora mešata, družita in spajata, kako je vseobčna nesreča razila nad Gabrovec, novo strujo, strujo miru in sprave, in kako se je vsa sosenska naselila pod eno streho slege in medsebojne ljubezni, ki bo vse to preudaril, se je raztajalo njegovo prvo srce, katero so itak že mehčali vsi noč črvi vesti in dobri nameni. Izpod čela je pogledal na Kozlevčarja, a ker ga ni hotel precej videti, približal se mu je s stranjo. Ujele so se oči krutih sovragov, kalno je gledal ta, nedolžno oni, naposled se je medlo spojili pogledi, v katerih je toliko let gorelo ogenj sovraštva. Ko sta se tako s pogledi razumela, je vzkliknil Matran: "Pobogajva se, Kozlevčar, kakor so se pobogali drugi!" Pa je zgrabil Kozlevčarja odzadi za rameni, da bi ga tiral skozi množico na prvo mesto k nebu.

Ali Kozlevčar se je spomnil dolgoletnega, brezuspešnega hlepenja po prvi časti v občini, vseh naporov, dokopati se do te časti, in vseh o nam in ramam. Ob tem spominu se je zbudil v njem zopet nesrečni ponos in neka krivo razumljena značajnost mu je šepetela, naj nikar ne stopi v kolo vseobče sprave. Zasuka se je, preril se skozi množico in kakor burja je vihral v hribe. Po prvavtvo hlepečega moža potres ni poboljšal!

Poboljšal pa je potres ves ostali Gabrovec. Že mnogo let se noben izprevod ni vršil s takšno pobožnostjo in v toliki složnosti, kakor tisto jutro. Po izprevodu so se Gabrovčani čez mnogo let zopet našli v starem kristjanskem bratoljubju: podali so si roke, nasmehevali se drug drugemu, nekateri so se celo grlili in objemali. Ko je Cijazovec videl, da je stari Anžič in žepa izvlekel lulo in jo istikal ob prst, se mu je približal ter mu ponudil duhana. Stari Anžič se ni branil. Možja sta se jela

pogovarjati o važnih stvareh. Od daleč ju je gledal mladi Anžič ter si mel roki; tudi Cijazovec v Lenka je to novo prijateljstvo z veseljem pozdravila. Martan je stopil k Porenetu in jel je nekaj govoriti o slabem posevu in da se mu zdi, kakor bi se bila njegova njiva tekom let razširila, ker zemlja se vsled povodnji in potresov izpreminja in mejniki se premaknejo, in da bi bilo dobro poklicati zemljemere na ogled. Smole je vabil hribovec, naj se zopet oglašajo pri njem, ker nastavitvi hoče novo pristovno vino, kakršnega nima nihče v dolini. Vsak je imel za svojega sosedo besedo, vsi so si postali dobri prijatelji, vsak se je spomnil krivice, katero je storil bližnjiku, in izkušal jo je na lep način poravnati.

Še tisto popoldne je pregledal župnik z Daničem in nekaterimi možmi gabrovske hiše. Našli so jih nekaj zelo poškodovanih in popravne potrebni, nekaj pa tudi še porabnih za zavetišča pred slabim vremenom. Kdor ni imel več svoje dobre in varne strehe, je bil nastanjen tja, kjer se je za silo dobil prostor. Ob dan si ni vsak upal v poslopja, čeprav je potresna sila znatno oslabela, zvečer pa je bil že vsak pod streho, četudi ne vsak pod svojo. Smoletova hiša je bila tako olupljena in radrapana, da za Daniča v njej ni bilo prostora. Profesor se pred pričetkom šolskega pouka ni hotel vrniti v Ljubljano; le za toliko je bil namenjen tja, da opravi svoje pohištvo iz radejanega stanovanja. Ker ga župnik tudi v svoje deloma podrti župnišče ni mogel sprejeti, ga je nastanil k Cijazovecu, čigar hiša ni trpela posebne škode. V ono podstrešno sobo, kjer je navadno spala Cijazovec v Lenka, je prenesel Smole najpotrebnejšo hišno opravo in tam se je naselil Danič z Rezikom. Cijazovec skraja ni bil vesel novih gostov, no župniku ugovarjati ni hotel. Morda komu ne bo ugajalo, da je tudi Rezika šla v gosti k Cijazovecu,

je takšen: mi ne smemo stopati na polzko pot krive vere in ne smemo se družiti z onimi, ki se nahajajo na njej. Če se dolinci pogrezajo v peklenko blato, mi jim ne moremo braniti; ako pa se ob pravem času prekinemo vse naše odnose ž njimi, u smili se nas Bog in ne bo nam žal. Idimo torej vsi, kar nas je, v dolino in predložimo gospodu župniku prošnjo, da nas priidele drugi župniji, ali da se ustanovi za naše hribe posebna sosenska, ker mi nočemo biti s krivoverci v nobeni dotiki več. In ta naša prošnja se mora predložiti škofu in posvetnim oblastvom na razpravo in v dovoljenje in potrjenje, zakaj kdor ne gre po brvi, utone, kdor se brati z grešnikom, v grehu se pogrezne!"

Tako je govoril Luka Kozlevčar, ki je umel kakor oče Radecki pred bitko vneti z gorečo besedo svoje vojsko. Ko je videl vsačane za svoje strankarske namene zadosti ogrete, se jim je postavil na čelo. Zamrgolelo je po hribovskih potih in stezah in staro in mlado je v gostih trumah drlo za njim v dolinsko vas.

Ko so prihrumeli pred cerkev, sta stala tam župnik in Danič in nekaj dolinskih mož, ki so bili že pregeledali cerkev in ocenili škodo. Župnik ni hotel opravljati službe božje v cerkvi, ampak razglasiti je dal, da se bo opravljala pred znamenjem kraj župniškega vrta. Novica, da je tudi Ljubljano zadela potres, se je bila že razširila po vasi. O njej je vse govorilo, tisti ki so že stali pred cerkvijo, in oni, ki so prihajali k službi božji. Kdor je imel v Ljubljani kakšnega prijatelja ali sorodnika, je izkušal, da bi bolje slišal, priti bliže do one gruče, v kateri je Danič pripovedoval, kaj je videl v mestu in na poti v Gabrovec. In tisti, ki so najbolj želeli zvedeti, kako je tam, so se spogledovali z onimi, ki so stali zadaj, in ti pogledi so pričali, da jim težka misel stiska dušo. Vsi, ki so stali blizu župnika in Daniča, so bili vglobljeni v veliko bol zaradi vsenarodne nesreče, in zdelo se je, da sedaj nobena druga misel nima prostora v človeški glavi.

(Konec prihodnjič.)

Izjave in resolucije o taktiki

IZJAVA GLAVNEGA ODBORA J. S. Z.

Glavni odbor J. S. Z. je na seji dne 12. maja razpravljala o resolucijah, ki so dosele na poziv kluba št. 6 v Radniški Straži. Obenem je razpravljala tudi o iniciativni resoluciji in predlogu istega kluba, ki gre za tem, da se razcepi J. S. Z. v sekcije.

Ker se glavni odbor ni mogel zediniti s formo iniciativnih predlogov, je sklenil, da se priobči vse resolucije v "Proletarcu" in "Radniški Straži", članstvo pa naj samo sodi o njih.

Glavni odbor J. S. Z.

Posiv kluba št. 6 v Chicagu, priobčen v Radniški Straži dne 25. aprila 1917.

Jugosl. soc. udruž. št. 6 v Chicagu je na svoji seji dne 21. aprila sklenilo, da potomi Rad. Straže izrazi svoje popolno nezadovoljstvo glede nedelavne pisanja slov. zveznega glasila "Proletarca".

Udruženje najostreje obsoja pisanje tega lista v korist zveznikov in vojne, kar je v nasprotju ne samo z najenostavnejšimi načeli mednarodnega socializma, nego z vsemi v tem oziru storjenimi zaključki mednarodnih soc. kongresov ter konvencije soc. stranke v Ameriki.

Udruženje vidi, da je nemogoče ostati v Zvezi z uredniki tega lista in vsemi, ki so istega mnenja, ker oni zamenjajo socialistični misel in gibanje v orodje mednarodnega klanja.

Udruženje kliče vse hrvatsko-srpske in slovenske klube, da izjavijo z ozirom na to svoje mnenje in podvzamejo izdatne korake, da se ta vojna struja v naših vrstah onemogoči in da se s krivičnega postopa v soglasju s socialističnimi načeli in socialistično disciplino.

J. S. U. št. 6. Chicagu.

Resolucija in predlog.

Članstvo jugosl. socialist. kluba št. 6 v Chicagu je sprejelo na seji dne 11. maja t. l. sledečo resolucijo in predlog:

Znano dejstvo je, da ni odkar datira naša Jugosl. soc. zveza kot taka, na pol centralistična od tedaj pa do danes nobene sloge v gl. odboru. Karkoli se je važnega podvzelo bodisi od strani Slovencev ali od strani Hrvatov in Srbov, je našle vedno na ostro opozicijo. Vseled takega neoloznega dela se je mnogo stvari opustilo in ovirani so bili tudi važni zaključki. Tako na pr. ustanovitve tiskarne, nastavljanje zveznih agitatorjev, gradnja zveznega doma i. t. d. V mnogih slučajih so sodrugi Slovenci ovirali razvoj tega dela, in imeli so zato tudi razloge. Njihova Podporna Jednota, v kateri so oni odločujoči člani, sama dela na to, da danes ali jutri dobi isto, kar želimo tudi mi. Dom že ima in postavlja je tudi agitatorje, ki delajo zaeno tudi za "Proletarca".

Poleg tega se sodr. Slovenci še do danes niso sprijaznili s to polovnično centralizacijo, proti kateri so delali z vsemi silami. Pokorili so se večini in strankini disciplini, toda bili so s tem vedno nezadovoljni in ta nezadovoljnost se je očitno kazala na sejah gl. odbora.

Toda to niso edini vzroki. Danes se razhajamo nekaj tudi glede načelnosti. Oni zavzemajo glede na svetovno vojno svoje stališče, a mi zopet svoje. Oni priznavajo na pr. neke vrste ljudske obrambo tudi pod kapitalističnim sistemom. Mi to odločno odbijamo. Oni priznavajo današnjo vojno na strani zaveznikov kot vojno za demokracijo in seveda za socializem. Mi tudi to zanihamo. In tako vidimo dve nezdružljivi struji — ogenj in voda! Vsi znaki torej kažejo, da se nahajamo pred veliko težkočo, ako ostanemo še nadalje v zvezi. Tudi če se ena ali druga struja pokorava strankini disciplini, bi prišla podobna vprašanja danes ali jutri zopet na dan in bi se na ta način lahko pripravili brez konec in kraja. Da se temu izogne, je prišlo članstvo kluba št. 6 do zaključka, da se bratsko razidemo in stavi vsled tega sledeče predloge:

1. Da se Jugosl. soc. zveza razdeli v sekcije.
2. Ia člani pripadajo sekciji one narodnosti, za katere glasujejo.
3. Da se zvezno imetje razdeli sorazmerno:

po številu članstva ene ali druge sekcije.

4. Da se odločitev o imenih bodočih sekcij prepušti članstvu sekcij.

5. Da imajo pravico do glasovanja v tej zadevi samo člani, ki so vstopili v zvezo pred 1. majem 1917.

Ostale klube prosimo, da po pravilih podpro naš predlog in mu omogočijo splošno glasovanje.

Jugosl. soc. klub št. 6.

Valent. Suša.

Chisholm, Minn.

Gl. odboru J. S. Z.

Sodrugi! — J. S. U. št. 22 je na svoji seji dne 29. aprila pretresalo pisanje naših zveznih glasil ter je sprejelo resolucijo, katero vam pošiljamo kot protest proti pisanju "Proletarca".

Sodrugi! — Sedaj, ko se oblaki dima in pare, ki se je vzdignila iz krvi izmučenega človečanstva, sedaj ko najmuzejski evropski socialpatriot vidi svojo veliko zmoto in ga peče vest zaradi toliko prelite krvi bednega in nedolžnega naroda. Mar sedaj ko grom, ki gre pred burjo, ki hoče požreti vse krivice, ki so doprinesli strašno klavnico ljudi, sedaj ko naša stranka ostaja zvesta svojim načelom in ko vsako iskreno bitje z žalostnim srcem pričakuje, kdaj bo ta tako zaželen mir. Mar sedaj, ko je Internacionala uprla vse svoje sile, da naredi konec ubijanju delavskega razreda, hočemo mi ponovno dati udarec, od katerega se je komaj vzdignila? Ne, sodrugi! Tega ne smemo storiti. Mi se zgražamo nad postopanjem posameznih sodrugov okrog Proletarca in socialpatriotov v naši Zvezi. Gotovo jim je žal, da ne morejo in da nimajo prilike, da začno vojno v tej kulturni vojni za "socializem". Sedaj ko smo preganjani od naših patriotov vseh barv in okrajeni še tisto malo svobode, kar smo je imeli, in ko je treba da bomo najbolj čvrsti, sedaj so nas naši sodrugi pri Proletarcu zapustili in naredili iz našega glasila pravo patriotsko krpo ali vojno glasilo ameriških džingoistov. Mi najostreje protestiramo proti takemu delu in se studimo, da smo kot člani skupaj v eni zvezi. Zahtevamo, da se s takim pisanjem takoj preneha, ali pa da sodrugi izstopijo iz zveze ter naj vstopijo v službo Jugosl. odbora in ostale sovinstične bande, ker s svojim pisanjem morejo koristiti samo njim, ne pa naši skupni stvari. Sodrugi, mi zahtevamo, da gl. odbor J. S. Z. podvzame v tej zadevi takoj korake, sicer se bomo mi obrnili na članstvo naše Zveze in vernujemo, da bodo krivci dobili zaslužen kaznen.

Naprej, sodrugi! do končnega cilja, nikoli nazaj v močvirje, iz katerega se vzdiguje.

Jugosl. soc. udruž. št. 22

M. E. Sostarič, taj.

W. Allis, Wis., 5. maja 1917.

Gl. odboru J. S. Z., Chicagu, Ill.

Sodrugi! —

Znano vam je, da je zvezno glasilo Proletarce zavzelo zadnji čas tako stališče, ki je nasprotno načelom socialistične stranke v Ameriki. Proletarce namreč odobrava akcijo vladajočega razreda v Ameriki in trdi, da vodi v zvezi alijev vojno za demokracijo, medtem ko je stranka na svojem zboru v St. Louisu izjavila, da je to kapitalistično imperialistična vojna. To je torej protislovje, kateremu je treba zastaviti pot, kajti sicer imamo dve stranki v eni. Zato apeliramo na gl. odbor, da to stvar spravi v sklad.

Če je kaj takih "sodrugov", ki mislijo, da je vojna opravičena, bi morali iti na fronto in s tem pokazati svoje prepričanje; istočasno bi bilo ed njih pričakovati, da izstopijo iz soc. stranke in bi jim dali kredit.

Nadajoč se, da bo gl. odbor to zadevo rešil z zadovoljstvom, ostajamo vaši za mednarodni socializem.

Jugosl. soc. udruž. št. 35.

I. Celich, tajnik.

RESOLUCIJA

Milwaukee, Wis., 7. maja 1917.

sprejeta na seji udruž. št. 9 v Milwaukee, dne 27. aprila 1917.

Z ozirom na dejstvo, da se spor izmed obeh

glasil naše Zveze, katerega je naš zbor v Chicagu začel rešiti, zopet pokazuje v večji in bolj nevarni smeri, t. j. da se glasila razhajajo v puščje-nju z ozirom na tolmačenje nazorov glede militarizma, vojne in ljudske obrambe, demokracije in socialističnih načel, in sicer v takem obsegu, da bi razlika mogla imeti resne posledice za naše gibanje, se članstvo udruž. št. 9 na noben način ne more strinjati s stališčem, ki ga zastopa slov. glasilo "Proletarce", ker je prepričano, da ne stoji na stališču mednarodnega socializma in ni nič drugega kakor umetno soglasje političnih izpremib na škodo socializma; zato konstatira, da je Proletarce s tem, ker odobrava vojno Zed. držav v Evropi, nazivajoč jo "vojno za demokracijo in socializem", popolnoma opustil razreden boj in izgubil ves ugled napram mednarodnemu socializmu. Dalje zagovarjajoč podaljšanje vojne med Rusijo in Nemčijo, ustvarja s kapitalistično vlado na Angliškem, Francoskem, Italiji itd. teoretični kompromis, pada Proletarce na stopnjo buržavneza lista in gubi značaj in veljavo med razrednozavednimi delavci.

Prepričani, da se ti dve sekciji naše Zveze ne bosta z ozirom na gornja vprašanja nikdar zedini-li — in na temelju dejstva, da je slov. sekcija naše Zveze bila takoj v začetku evropske vojne navdahnjena z nacionalnim duhom, smatramo v interesu uspešnejše socialistične propagande nujno predložiti sledeče:

Da se ti dve sekciji popolnoma razdelita tako, da bi Hrv. srbska sekcija ostala zvesta soc. načelom in mogla uspešno in brez zapreke voditi boj za odpravo sistema, ki ustvarja v naših vrstah take škodljive zmote in ovira izvedbo nove druž-be za boljše človeštvo.

Naj živi mednarodni socializem.

Jugosl. soc. udruž. 9

Jos. Uldrian, taj.

Detroit, Mich., 5. maja 1917.

Gl. odboru J. S. Z., Chicagu, Ill.

Cenjeni sodrugi!

Vsled zaključka jugosl. soc. udruž. št. 61 na izredni seji vam pošiljam resolucijo, z namenom da jo gl. odbor pozna in preda v tisk našim glasilom "Radniški Straži" in "Proletarcu".

Resolucija in izjava se glasi:

Spoznavamo in uvažujemo, da živimo danes v dobi največjih in najhitrejših izpremib. Pri-znamo istotako, da je vse, kar je nujno za druž-bno življenje, na potu sočasne spopolnitve pod-vrzeno zakonu stalnih izpremib. Sem vključe-jemo sistem industrije in proizvajanja, gospodar-stvo in politiko, vso znanost in literaturo ter vse ostalo, kar potrebuje človek za svojo kulturo.

Prav dobro poznamo namen in moč Jugosl. soc. Zveze v Ameriki in vemo, da danes še ni tako močna, da bi mogla vplivati ali odločevati o veli-kih vprašanjih, ki se tičejo bodočnosti sveta. Ali znamo tudi to, da čakajo J. S. Z. najvažnejše na-loge in pozivi, in sicer v najkrajšem času, da po-stavi po tej vojni na noge vse najboljše sile, ki imajo izkušnost na polje razredne prosvete in boja; da bo treba skrbeti za dobro urejevanje tisk in literaturo, kakor tudi za moč na materialna sredstva. Treba bo, da se postavi na čelo in da vodi največje vlogo razrednega boja, bodisi v Ameriki ali po krajih na slovanskem Jugu.

Da bi bilo to veliko nalogo, ki nas čaka, mo-goče uspešno izvrševati, je potrebno, da so v njem združene vse tri sekcije: hrvatska, srpska in slo-venska, in da imajo vse tri približno enako za-stopstvo. Poleg tega je nad vse nujno, da se po-leg teh treh pridruži Zvezi še bolgarska sekcija, katere žal do danes še nimamo. Iz tega je vsa-kemu iskreno mislečemu sodrugu lahko jasno, da je naša dolžnost, da se Zveza pojača, ne pa da se cepi! Vprašanja, ki so nastala vsled vojne in sve-tovnih dogodkov, ki se odigravajo do gotove meje proti stališču soc. stranke in naše Zveze, glede ljudske obrambe in socialpatriotov, izgleda, da bo rešeno potom splošnega glasovanja socia-listične stranke o izjavah večine in manjšine.

Vsled tega bodi zaključeno:

1. Apeliramo na vse članstvo J. S. Z., da gori navedene razloge dobro preštudira ter da se pri-

družino vsi delu in tako razširimo in podpremo akcijo naše Zveze.

a) Apeliramo na vse sodruge, da zavzamejo škodljivo resolucijo kluba št. 9 v Chicagu, ki gre za tem, da se izključi slov. sekcija iz J. S. Z.

2. Zahtevamo od gl. odbora, da tehoj stavi izzivalno pisanje v "Rad. Straži" in "Prole-tarcu".

a) Zahtevamo, da sodr. uredniki pišejo v naših glasilih samo to, kar je koristno za članstvo J. S. Z. ter da opuste vsako nadaljno osebno polemiko.

3. Zahtevamo, da upravni odbori odstopijo več prostora v naših glasilih za dopisovanje od zunaj.

Jugosl. soc. klub št. 61

Milan Kokanovich, tajnik.

Resolucija.

Jugoslavanski socialistični klub št. 6 v Chi-cagu, Ill., je priobčil v "Radniški Straži" dne 25. aprila t. l. poziv, v katerem najprvo našteva, kako se ne strinja in kako obsoja stališče "Proletarca" v pisanju, z ozirom na sedanjo vojno. Dalje po-ziva vse hrvatske, srpske in slovenske klube J. S. Z. naj se izrazijo, protestirajo in ožigosajo pisavo in stališče "Proletarca", ter podvzamejo izdatne korake, da se "vojna strinja" v J. S. Z. onemo-goči.

Ker pravila govore Jugoslavanske socialistič-ne zveze jasno in določeno, — glej točko 50 in 51, — da se imajo vse resolucije, ki se tičejo glavnega odbora, socialistične stranke ali načelnih vprašanj socializma poslati najprej gl. odboru J. S. Z. — knstatira glavni odbor na seji dne 12. maja 1917, da je klub št. 6 na ta način kršil pravila.

Zato bodi sklenjeno, da klub št. 6 v teku 10tih dni, to je do 22. maja t. l. pojasni gl. odboru, da li prevzame odgovornost za priobčenje dotične ob- jave v "Radniški Straži". Ako klub ne prevzame odgovornosti in je bila dotična objava obeloda- izredni seji, vam pošiljam resolucijo, z namenom, njena od strani posameznikov, brez vednosti kluba, naj klub navede dotičnike, ki so to objavo obelodanili. Ako klub v rečenem roku ne pošlje nobene izjave, smatra gl. odbor J. S. Z., da klub št. 6 prevzame uradno vso odgovornost na se. V tem slučaju ima glavni tajnik nalogo, da takoj suspendira klub št. 6 za dobo šestih mesecev iz J. S. Z.

Komentar.

V objavi kluba št. 6 se pravi, naj se uvede disciplina; to je seveda lepo in prav. Mar bi pa ne bilo še lažje in pravilnejše, če bi uvaževali in se držali discipline tam, kjer jo tisti, ki jo vedno priporočajo, tudi vedno in dosledno kršijo? Fra-zarija in hinavščina je, če kdo priporoča disciplino na eni strani, na drugi pa toleže z loparjem po njej.

Socialistična konvencija v St. Louis, Mo., je sprejela med drugimi resolucijami tudi resolu-cijo, ki nalaga socialistični stranki Amerike, naj dela na to, da bodo na bodočem mednarodnem socialističnem zboru zastopane vse frakcije, ki so nastale vsled različnih taktičnih nazorov v času vojne, s čimer je konvencija priznala, da so sedanj-i kritični dnovi-veliko, za proletarijat še ne po-polnoma rešeno vprašanje, in da je zato treba strpnosti in tolerance. Socialistična stranka Ame-rike, katere del je J. S. Z., je vedno in z vso od-ločnostjo zavračala "lov zoper heretike" (poseb-no če so se ti lovi nanašali na tako zvane "eks-o-munijske dekrete", ki prihajajo zadnji čas tako pogosto od kluba št. 6, ki vedno priporoča disci-plino, pa jo najraje sam krši).

Končno izjavlja

glavni odbor J. S. Z., da se popolnoma zaveda svojega dela in odgovornost napram članom J. S. Z. in celokupne socialistične stranke. Zazotavlja vse člane, da bo po svoji najboljši moči delal na to, da bo vse njegovo delo v soglasju s socialističnimi načeli, ne more in ne sme se pa glavni odbor ozirati na resolucije, ki so bile priobčene od kluba št. 6 na pravila kršljiv način v "Radniški Straži" in jih zato proglašajo za neveljavne.

Gl. odbor J. S. Z.

Predlogeno po sodr. Fr. Šavsu.

Finance po vojni

Socialistični poslanec Vogther je v nemšem rajstagu napadal vlado, češ, da se poslužuje pri-zbirkah za vojno posojilo sumljivih metod. Voj-niki na bojiščih so bili baje prisiljeni podpisati doneske za vojno posojilo in podoben pritisk se je vršil tudi na konsumne in produktivne zadruge. Sklepujejo se na neki članek v "Tages Zeitung" je tudi dejal, da je postala varnost hranilnih vlog in obresti dvomljiva. Omenjeni list je pisal, da bi more dati vlada jamstvo za varnost le tedaj, če do-bi Nemčija veliko vojno odškodnino.

Finančni minister je ostro protestiral, češ da-bodo vlagalci na vsak način varovani. Kar se tiče podpihovanja vojakov za vojno posojilo, je pa iz-rekel svoje prepričanje, da je bilo popolnoma prostovoljno.

Take reči so vedno "popolnoma prostovoljne", v nekaterih deželah jemljejo ljudi za prostovoljece k vojakom; ampak gorje takemu prostovol-jen, če ne bi prostovoljno prišel! Vojakom na fronti gotovo ne žugajo, da bodo ustrlejeni, če ne podpišejo vojnega posojila; saj se dobe druge metode, da se dosežejo "prostovoljni" vpisi. To ni le na Nemškem tako. Tudi v Ameriki je sedaj vsespolno "prostovoljnih" doneskov za "Rdeči križ" in druge vojne namene, tudi za take patrio-tične namene, ki niso za vojno pravzaprav nika-kor potrebni, n. pr. za velike zastave na tovarnah i. t. d.

Večjega pomena je pa na vsak način to, kar je Vogther dejal o varnosti vlog in obresti. Živ-krat ne more trditi, da je finančno vprašanje, ki

bo sledilo vojni, že rešeno. Ne le na Nemškem, ampak v vseh deželah, zlasti v tistih, ki so zaple-tene v vojno, nastanejo finančni problemi, kakrš-nih še nikdar ni bilo. Predvsem so ogromni vojni dolgovni zadeva, ki se z dosedanjimi finančnimi metodami na noben način ne bodo mogli rešiti. Nihče si ne more domisliti, na kakšen način naj bi se narodne bogastvo po vojni tako silno pomnoži-lo, da bi se mogle brez nepopravljive škode za produktivne sloje odplačevati nezasišane obresti in še povrh amortizirati glavnice milijardnih po-sojil.

Zato pojo nemški nacionalistični listi nepre-nichoma pesem o veliki vojni odškodnini, ki jo mora dobiti Nemčija; prav to je zanje tudi glavni razlog, da "mora" Nemčija zmagati. Na drugi strani so zavezniki do zadnega časa trdili, da mo-ra Nemčija plačati vojno odškodnino, ker je za-krivila vojno.

To bi bila seveda za eno stran rešitev, če bi druga poplačala njene vojne dolgove. Ali brez ob-zira na vse drugo plava ta spekulacija po vodi, ker ni nobena država tako bogata, da bi mogla kar poseči v žep in plačati poleg svojih dolgov še sovražnikov. Razum tega pa tudi ne more nobena država želeti takega gospodarskega uničenja dru-ge, četudi danes sovražne države; tega ne bodo dopuščali po vojni kapitalistični interesi.

Naposled je pa zopet ruska revolucija tisti faktor, ki je presekala te odškodninske zahteve. Ruski socialisti, ki so postali glavni element v no-vi vladi, stoje odločno proti odškodninam, in za-

vezniki bodo morali sprejeti to stališče.

S tem se prepriči popolno gospodarsko uniče-nje te ali one skupine; ali veliko finančno vpraš-anje vendar s tem ni rešeno. A treba ga bo rešiti na vsak način.

Tekom vojne so razne vlade monopolizirale ce-le industrije. Storile so s tem nekaj, kar zahtevajo socialisti, dasi ne mislijo, da je tako monopolizi-ranje že socializem. Storile so to, ker drugače ne bi bile mogle voditi vojne. Razna znamenja pa ka-žejo, da ne mislijo vlade na povrnitev dotičnih in-dustrij in prometnih naprav v privatne roke, am-pak da jih nameravajo po končani vojni pridru-žati.

Tudi v tej nakani ni nič socialističnega. Vla-dam ne gre niti za to, da bi organizirale dotične industrije za najuspešnejšo socialno produkcijo in za blagor zaposlenih delavcev; ampak dosegle bi rade profite, ki bi jim omogočale odplačevanje dolgov.

Vendar pa lahko odobravamo take načrte, kajti v rokah vlade koncentrirano industrijo pre-vzame danes ali jutri delavski razred veliko lažje, kakor majhne, raztresene kramarje.

Sicer ne moremo prerokovati, kakšne izpre-membe sploh se nastanejo, tekom vojne. Kakor na Ruskem je tudi drugod mogoče, da si pribori socializem važne postojanke; vojna sama na sebi silno izpreminja razmere in če stoji socializem na straži, izprva iz tako izpremenjenih razmer lahko v enem letu več, kakor sicer v dolgih desetletjih. Zaradi tega je tudi mogoče, da pade ves doseda-

nji finančni sistem, do šmrti pobit in da se odpre-najširša pot socializmu samenuje.

Policija v Berlinu je najprvo članom socia-listične manjšine, ki so se hoteli udeležiti konferen-ee v Stockholmu, odrekla potne liste. Večina je te-laj izjavila, da tudi njeni delegati ne pojdejo v Stockholm, če se onemogoči potovanje manjšini.

Ta izjava je bila zelo potrebna; kajti če bi prišli Scheidemannovi s dovoljenjem nemške vlade v Stockholm, medtem ko bi bilo drugim so-cialistom to prepovedano, bi jih hočeš nočeš mo-rali povsod smatrati za delegate nemške vlade. Po našem mnenju bi bila tedaj konferenca sploh nemogoča, ali pa vsaj brezuspešna, razmerje med nemško večino in drugimi socialističnimi strankami in frakcijami bi pa postalo še neznosnejše, ne-go je bilo doslej.

Protest večine je imel ta uspeh, da je nemška vlada zrušila ukrep policijskega ravnanjstva, in vsled tega so tudi člani manjšine dobili potnice.

Kakor poroča list "Social Demokraten", je sodrog Vanderveelde izjavil:

"Nemogoče nam je sprejeti roko nemških socialistov, ki stikajo z drugo kajzerjevo roko. S tem pa ni rečeno, da ne odobravamo iniciative ho-landskih in skandinavskih sodrugov, ki sklenejo vse dele Internacionale v Stockholm".

Francija je razglasila neodvisnost Albanije. Ta razglas je zelo na papirju.

O izjavah strankine konvencije.

PROLETAREC
LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSI KI TOREK.
— Lastnik in izdajatelj: —
Jugoslovanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Illinois.

Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo leto, \$1.00 za pol leta. Za Evropo \$3.50 za celo leto, \$1.75 za pol leta.

Oglašni po dogovoru. Pri spremembi bivalnosti je poleg novega naznaniti tudi stari naslov.

Glasilo slovenske organizacije Jugosl. — socialistične zveze v Ameriki. —

Vse pritožbe glede nerodnega pošiljanja lista in drugih nerodnosti, je pošiljati predsedniku družbe
Frank Udovich, 1643 Blue Island Av., Chicago, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by
South Slavic Workers' Publishing Company
Chicago, Illinois.

Subscription rates: United States and Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half year. Foreign countries \$3.50 a year, \$1.75 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
4008 W. 31. STREET. CHICAGO, ILLINOIS

O SOCIALNEM MIRU.

Razni ameriški kapitalisti menijo, da morajo delave v vojnem času opustiti vse zahteve po izboljšanju svojega položaja. Kajpada utemeljujejo to s patriotizmom. Nekoliko jih je v tem mišljenju utrdil tudi Gompers, ko je govoril o potrebi socialnega miru v dobi vojne.

Mi bi se s takim socialnim mirom popolnoma strinjali, če bi imeli v deželi same take kapitaliste, ki bi razumeli položaj in bili resnično patriotični — ne le z jezikom, ampak tudi s srcem.

Tak patriotizem bi jim moral govoriti tako le: Naša dežela je zapletena v vojno, in po geslu "Our country, wrong or right" želimo, da zmaga. Kako ji moremo pomagati do zmage? Nas je pešice in če gremo vsi v francoske trenče, ne zaleže to dosti. Ampak mi imamo tovarne, plažve, ladjedelnice, rudnike, železnice, farme, velike kakor kraljestva. Vse to potrebuje sedaj stric Sam. Vse to mu damo na razpolago; naj porabi vse, da doseže najboljši uspeh.

Vemo, da to ne bi bila izpolnitev vseh naših zahtev. Zedinjene države ne bi s tem postale socialistične, kakor kriče kapitalistična glasila, čim slišijo le besedico "Podržavljenje." Ali mi znamo biti potrpežljivi, pa bi se za enkrat zadovoljili s tem polovičnim korakom; potem bi pa delavcem pokazali, kako dobe z osvojitvijo politične moči industrijska in prometna podjetja v svoje roke in lahko izpremenijo monopolne v kolektivno lastnino.

Medtem bi morali delave seveda govoriti s stricom Samom, Gospodom kongresnikom bi bilo treba dopovedati, da mora delavec v javni službi prav tako živeti, kakor v privatni, da potrebuje zato plače, kakršne so primerne splošnemu položaju, da ne sme biti z delom preobremenjen do omedlevice, da mora biti za brezposelne prostora i. t. d. In če bi bili gospodje kongresniki dovolj razumni, da bi zakonito zagotovili opravičene delavske zahteve, tedaj bi bil v deželi lahko socialen mir.

Zedinjene države bi s tem storile veliko delo, zlasti ker bi potrdile, da se res bojujejo za ideal demokracije, in mi bi jim morali verjeti. Obenem bi dale svetu krasen zgled in pri delavstvu vseh dežel bi si pridobile največje simpatije.

Ali doslej nismo opazili nič takega nagnjenja pri ameriških kapitalistih. Slišimo pač njihove proteste proti davkom na profite, vidimo njihov napor, da bi vsi bremena vojskovanja odvalili na delavski razred, in če kličijo po socialnem miru, ne pomeni to zanje nič drugega, kakor pravico do brezobzirnega izkoriščanja.

Za tako ceno je pa socialni mir nemogoč. Torej se mora nadaljevati socialni boj povsod, kjer se kaže potreba. In delavstvo mora skrbeti, da bo tudi v tem boju močno.

Gogoljev "Revizor" je najznamenitejša komedija izmed vseh, kar jih je bilo v Chicagi v slovenskem jeziku uprizorjenih.

Kam pojedete v nedeljo? Razume se, da v Cicero, kjer uprizorijo Slov. soc. klub šte. 1 "Revizorja".

V ameriški socialistični stranki so sklepi zadnje konvencije v St. Louisu na splošno glasovani. Dve izjavi sta nam predložili "O vojni in militarizmu", in članstvo se mora odločiti za izjavo večine ali za izjavo manjšine. Soglasno s sodrugom Spangom upam, da bo izjava večine zavrnjena od pretežne večine članstva in pokopana v tisti nič, iz katerega najbolje nikdar ne bi bila vstala. Žal mi je, da ni na glasovanju take izjave, ki bi popolnoma ustrezala velikim potrebam sedanjega resnega časa; ne kaže torej nič drugega, kakor glasovati za izjavo manjšine, ki sicer nikakor ne pove vsega, kar bi bilo važno in potrebno, ki pa vsaj ne obsega ničesar, česar ne bi mogel mirne vesti podpisati ne le načelom zvest, ampak tudi na stvarne potrebe proletariata in socializma misleč sodrug.

Kar ima izjava večine na sebi privlačnega, je njen bobneči ton. Kakor da slišiš veliki zbor s pozavnami in tromboni, z bobni in packami; toda orkester je razglašen in skozi melodijo hrče neznozne disonance. Tudi kdor bi ne vedel, kako je potekala trgatiška konvencija v St. Louisu, mora po izjavi večine spoznati, da je ni izdelala nikakršna složna večina, kajti tej izjavi je kompromis nezdržljivih nasprotij na čelu zapisan. Odtod disonance, odtod boleča protislovja.

Izjava ima razne stavke, ki jih pač brez pomisleka podpisem. Ali zaradi nekaterih sprejemljivih stavkov ni mogoče pogoltniti celega spisa, katerega sprejem bi bil katastrofalen udarec za socialistično gibanje v tej deželi. In vendar se je mogla ta izjava poroditi le na ta način, da so delegatje z obeh strani takozvane večine zaradi nekaterih njim ugodnih izrekov z resignacijo sprejeli trditve, ki jih v srečo odklanjajo ali pa si sugerirajo, da pomenijo kaj drugega kakor izrekajo.

Človeku se zdi, kakor da je konvencija v St. Louisu sama sebe smatrala za navaden ljudski shod, kateremu je namen pridobiti kaj novih članov za stranko. Razume se, da morajo biti besede na shodu kakor na konvenciji socialistične. Ali če moram človeku, ki še nima pojma o socializmu, dopovedati, da je njegov prostor v socialistični stranki, moram pričeti s tem, kar mu bo najbolj dostopno; konvencija stranke mora biti pa vendar nekaj drugega, kakor zbor začelnikov, in ne sme trobiti, da je "strogo načelna", ker plava neprenehoma le na površju.

Kar govori izjava o vojni, je pa tako neusmiljeno površno, kakor da nima socializem že nekoliko desetletij teorije in prakse za sabo. Zdi se sicer korenito načelno, če se pravi: "Vsako vojno v našem času provocirajo kapitalistični razredi dotičnih držav;" ali resnično to ni. Lahko se pravi, da vodi kapitalistični sistem v vojne; iz tega sledi, da ni svet varen vojne, dokler je kapitalističen. Nikakor pa ne sledi, da ni tudi drugih vzrokov, ki lahko porode vojno. Če vidimo, da se je v raznih deželah poleg razvijajočega se kapitalizma ohranilo na kupe fevdalizma in vemo, da je v preteklosti fevdalizem povzročal vojne, tedaj je naravno, da lahko ta v sedanost rešena, preteklost še vedno povzroča vojne, in sicer tem lože, čim več moči ima.

Nikdar ni nehala socialistična stranka očitati krounim glavam greha, ki so ga storili s to vojno; a če je bilo to očitanje opravičeno — in z gotovo rezervo je gotovo bilo — tedaj se v dokumentu stranke ne sme naenkrat prezirati vloga, ki jo igra monarhizem.

Res je, da je ves delavski razred gospodarsko zatiran. Zato pa vendar ostane resnično, da je na svetu tudi narodno in versko zatiranje. Koliko črnih se je prelilo zaradi zatiranja Židov v Rusiji! Koliko se je papirja popisalo zaradi irskega vprašanja! In prav v sedanji vojni so vzplapolala narodna vprašanja na vseh koncih in krajih. Kako sme stranka utajiti vsem nacionalnih vprašanj v mednarodnih odnosih?

Prav sedaj, ko traja vojna že tri leta in je prišlo na dan tisoč začetkov skritih detaljev, ne sme stranka zagrešiti površnosti in frazerstva.

Ali izjava večine je zagrešila več. Prezrla je, da se je položaj, ki se vedno izpreminja, tudi tekom vojne izpremenil. Recimo, da je šlo ob izbruhu vojne le za kapitalistične interese; izjava bi tedaj lahko konstatirala, da je vojna izbruhnila na ta način. Ampak sedaj je vprašanje: Kako je s to vojno danes? Kakšne cilje ima vojna sedaj na eni in kakšne na drugi strani? Potem: Kakšne rezultate more prinesiti vojna sploh, kakšne zmagane, kakšne zmagane druge strani? Vprašanje vseh vprašanj za stranko, ki hoče biti socialistična, internacionalna in ki hoče varovati interese proletariata, pa je to: Kakšni bodo sadovi za socialistični proletariati v enem, v drugem, v tretjem slučaju?

O vse mtem ne pravi izjava večine ne biv ne mev. Pomaga si z "velikim principom," z bombastičnim apelom na delave vseh dežel.

Nič ne bi ugovarjal, če bi bil stavek, da naj vsi delavci odpovedo vsako podporo za vojno vsem svojim vladam, v izjavi, ako bi mu sledila neizogibna potreba logičnega dopolnitev. Tak apel sloni gotovo na socialističnem načelu, le da je danes njegova muzika že zelo slabotna. Saj to ni prvi apel tekom te vojne in izza absolutne neuspešnosti vseh dosedanjih podobnih pozivov je njegovo ponavljanje v Ameriki le nekoliko šablonsko.

Vendar ne bi samo na sebi nič škodovalo. Toda ameriška stranka mora spomniti 1917 pač spoznati, da so taki apeli lahko glas vpijočega v puščavi. Zato bi si bila morala konvencija predložiti vsaj vprašanje: Kaj, če bo naš poziv tako neploden kakor vsi dosedanj?

V stvari je pa vendar tudi še nekaj več, nego je opazila večina. Odrekanje vsake podpore za

vojno je lahko socializmu koristno, če se izvrši v vseh deželah. Toda kaj, če bi ubogali ta apel proletariati v demokratičnih deželah, ne pa oni v avtokratičnih?

Na to socialisti kratkoma ne sme reči, da mu to nič ni mar. To ne bi bil socializem, temveč idiotični fatalizem. Še več: Bilo bi neodpustno izdajstvo. Kajti s tem bi se demokracije na milost in nemilost izročile avtokracijam.

Odreči vsako podporo za vojno je mogoče le po sporazumu vseh in le tedaj, če imajo vsi poleg volje tudi moč, da izvrše ta namen.

Premislimo stvar resno: Na Ruskem ima delavstvo danes nedvomno veliko moč; na Nemškem nima skoraj nobene. Mi apeliramo na ene in na druge, naj odlože orožje ali pa naj ga obrnejo zoper svoje zapovednike.

Rusi nas bodo — rečimo — slušali, Nemci pa ne. Kaj bo rezultat? Demokratična Rusija bo vržena ob tla, avtokratična Nemčija bo pa triumfirala.

In to naj nas nič ne briga? In to naj smatramo za socialistično?

Bilo bi dobro, če bi bilo to le absurdno. Ampak zločinško je. Vnebovpijoč greh nad interesi socializma je.

Cel kupček radikalističnih, a z ničemer podprtih fraz je nagrađen v odstavku, ki se začne s teorijo, da ta vojna ni vojna zoper militaristični režim centralnih sil. Gotovo iščejo ameriški kapitalisti v tej vojni profita, ali vojna zoper centralne države je obenem tudi vojna zoper njih militaristično avtokracijo; kajti zmaga nad temi silami ne pomeni uničenja nemškega in avstrijskih narodov, pač pa uničenje ondotnega režima. Da se ne more nobeni državi dati demokracija od zunaj, je le tedaj resnično, če ni v dotičnem narodu samem nobenih pogojev za demokracijo. Ali če hoče narod demokracijo, pa je pre slab, da bi si jo sam priboril, se mu od zunaj lahko pomaga do nje. Naj bi večina le malo odprla zgodovino! Pomoč avtokratične Rusije je prinesla balkan-kim narodom, trpečim pod sultanovim despotizmom, prav izdatno demokracijo, dasti ruski ezem tega gotovo ni nameraval. S tem večjo pravico se more pričakovati od današnje Rusije, da bo pomagala demokraciji na Nemškem.

Da bodo kanoni pobijali nemško ljudstvo, pa ne kajzerja, je že res. Toda niso li nemški kanoni še prej pobijali ljudstvo drugih narodov? Nemško ljudstvo je dovolilo, da se skrje kajzer za njegovo pleča; do kajzerja se žal ne pride drugače kakor v boju s tistimi, ki ga ščitijo in varujejo, ne le defenzivno, ampak tudi ofenzivno, v slepi pokorščini osvajajoči, uničujoči in pobijajoči. Nemški vojaki niso rekli kajzerju, da nimajo nobenega sporeka z belgijskim in francoskim ljudstvom, ampak kakor so dobili ukaz, so nesli kajzerjevo smrtno orožje zoper nedolžne. Sami so napravili iz sebe orodje kajzerjevega imperializma. Če me hoče udariti kol po glavi, ne bom filozofiral, da je kol nedolžen, ker ničesar noče, ampak branil se bom, čim uspešneje bom mogel.

Absolutno nedopusten je stavek v izjavi večine, da ni bilo v vsej svetovni zgodovini bolj krivične vojne od te, ki jo vodi Ameriki. Izjava govori o sramoti, ki je nanešena ameriškemu ljudstvu; ta stavek, če bi bil sprejet, bi bil stokrat večja sramota za stranko. Odkdaj je v socialistični stranki v navadi tako impertinentno falsificiranje zgodovine? Kaj pa je bilo s križarskimi vojnami, kaj z neštetiimi vojnami, ki so se vodile izključno v interesu vladajočih familij, z vojnami zaradi dinastičnih dedščin i. t. d.?

Razumem človeka, ki je nasproten vsaki vojni, ker mu je mir najvišji ideal, kateremu je pripravljen žrtvovati pravico, svobodo, vse; ali največji pacifistični fanatizem ne dovoljuje takih gorostanskih historičnih laži. Socialistična stranka jih pa celo ne bi smela izrekati, prvič ker je stranka resnice in drugič ker meče s tem svoje interese pod noge. Taka falsifikacija ne more nikogar privabiti v stranko, lahko pa izganja ljudi iz nje.

Vsega skupaj je izjava večine skrajno ponesrečeno zmašilo. Iz nje ne odseva socialistično spoznanje, ampak fanatizem, s katerim je bil socializem vedno v nasprotju. Polna je umetnega pretiravanja in površ se zabeljena z neresničnostjo.

V interesu stranke in v interesu mednarodnega socializma mora biti ta spaka pokopana.

Edino kar je v izjavi večine dobrega, je naglašanje razrednega boja. Da se ta zaradi vojne ne sme opustiti, je tudi moje prepričanje. Saj ni res, da morajo delavci skleniti s kapitalističnim razredom "meščanski mir", če se ne upro nasilno rekrutiranju in če ne gredo uničevati munijskih zalog. Rusija kaže, da se prav lahko spaja notranji boj za socializiranje z bojem zoper zunanega sovražnika.

Ali če hoče stranka razredni boj, si mora pridobiti vpliv na delavstvo, vpliv, katerega ima danes bore malo. S takimi izjavami, kakršne je sestavila večina v St. Louisu, se pa ne dobiva vpliv na ameriško delavstvo. Edino vpliv Gompersove garde v A. F. of L. se z njo poveča.

Konvencijska večina se ni znala postaviti na višje stališče mednarodnega socializma in z njega presoditi, kakšen pomen ima vojna s svojimi možnostmi za svetovni proletariati; ta večina se tudi ni znala postaviti na stališče realnih interesov ameriške socialistične stranke. Njena izjava je veliko bolj anarhistična nego socialistična. Treba jo je zavreči.

Ne kaže torej nič drugega, kakor da se sprejme izjava manjšine, ki obvaruje vsaj stranko klavrsnega samomora. Etbin Kristan.

Tudi Turčija ponuja, kakor poroča "Idea Nazionale", Rusiji separaten mir na tej podlagi, da se odpro Rusiji Dardanele z trgovske in bojne ladje.

V Chicagi je učiteljska organizacija izstopila iz A. F. of L. in je prekinila vse zveze z drugimi delavskimi organizacijami sploh. "Petnajst let je "Chicago Teachers Federation" pripadala "A. F. of L."; po petnajstih letih izstopa iz nje.

Učiteljska zveza ni imela nobene spora z delavsko organizacijo. Ali po dveh letih boju je prišla do zaključka, da mora storiti ta korak, če hoče varovati svoje in svojih članov interese.

Ta zaključek se zdi zagonen in vodi navidezno do teorije, da organizacija ni dobro sredstvo za varstvo delavskih interesov. Če je treba opustiti organizacijo, da se varujejo interese učiteljev, tedaj mora biti organizacija škodljiva reč. In mi, ki neprenehoma priporočamo organizacijo, smo morali neke zgrešiti, moramo biti na krivi poti.

Slučaj s chieaško učiteljsko organizacijo je eden izmed mnogih, ki navidezno vodi do takega zaključka. Rudarjem in kovinarjem in drugim delavcem se je že dostikrat zgodilo, da so morali odnehati od organizacije, če so si hoteli ohraniti delo in s tem vsakdanjakrah.

Učiteljem v Chicagi ni razbita njihova ožja organizacija — vsaj doslej še ne. Drugim delavcem se je pogostoma po izgubljenem štrajku organizacija popolnoma razbila. In tedaj se nikdar ni manjkalo takih, ki so napadali vsako organizacijo in zabavljali čeznjo, "dokazujejo", da imajo delave le škodo od nje.

Slučaj chieaške učiteljske organizacije kakor vsak drugi pa dokazuje, da so to napačni sklepi. Seveda je v interesu učiteljev in učiteljic, da ostanejo v svojih službah. To njih interes je prišel v nevarnost, odkar so sodišča izrekla, da je Loebov ferman, ki prepoveduje učiteljem članstvo pri vsaki delavski organizaciji, pravoveljaven. Na podlagi tega ukaza bi bili lahko učitelje in učiteljice po mili volji metali iz službe, dokler bi pripadali A. F. of L.

Toda učitelstvo nima interesa le v tem da je v službi. Če pa hoče doseči primerne plače in službene pogoje, če se hoče varovati samovoljnega ravnanja, krivice in nasilstva, mu more pomagati le organizacija, ker je vsak posameznik pre slab, da bi se bojeval proti moči delodajalcev. In povsem naravno je, da bo organizacija tem bolj služila temu namenu, čim močnejša je. Organizacija vseh delavstva je močnejša od organizacije samih učiteljev.

Tudi Teddy Roosevelt je objavil "svoje" mirovne pogoje v nekem članku, v katerem pravi:

"Poprta Nemčija pod vladjo Hohenzollernov je večja sovražnica svobode, humanitete in mednarodnega prava, kakor je bila Napoleonova Francija. Vzemimo Nemčiji, kar ni njenega, in stvar bo rešena. Belgija in Francija morata dobiti, ker jima je bilo vzeto po sili; Avstrija ni država, temveč zmes narodov, kjer dva tiranizirata vse druge. Ograj naj imajo svojo madjarsko Ogrsko, Nemci svojo nemško Avstrijo in Italijani svoj Trst in Trst. Naj se ustvari velika Srbija, velika Češka in velika Rumunska. Poljaki naj se združijo v svoji državi, ne samo v ruski Poljski, temveč tudi pruski in avstrijski del jim mora pripadati. Turki morajo iz Evrope, Carigrad v rokah demokracije Rusije ne bo škodil nikomur in Armenija naj bo avtonomna in svobodna. Irsko mora imeti "home rule" in ravno ta pravica pripada Dancem v Šlezvig-Holsteinu in Fincem, Ukrajincem in Kavkazanom v Rusiji."

Roosevelt ima nekoliko pojma o evropskih razmerah, ali ne dovolj. Nekateri njegovi pogoji so povsem opravičeni drugi so brez podlage. Današnja Rusija sama ne zahteva Carigrada in zato ji ga ni treba vsiljevati. Med Jugoslavijo in Veliko Srbijo je razlika itd.

Bilo bi lepo od Roosevelta, če bi se iz srea ogreval vsaj za svobodo narodov. Ali Teddy ni vedno tako mislil, kakor danes. Pred par leti je potoval po Evropi — tedaj ga je še venčala gloriola pred kratkim oddanega predsedništva Zedinjenih držav — in v Berlinu je bil gost hohenzollernskega kajzerja. Takrat še ni bil

In vendar so morali učitelji zapustiti močnejšo organizacijo, da obvarujejo svoje najprimitivnejše interese. Da bodo osamljeni slabši, nego so bili v veliki zvezi, se razume samo ob sebi. Svojih višjih interesov ne bodo mogli varovati; odvisni bodo od milosti, in kakor je znano, je milost delodajalcev navadno zelo skopa.

Toda če imajo organizacije le ta namen, da jih morajo člani prejalstle opustiti, v čem je tedaj njihova vrednost? Čemu jih tedaj sploh snovati? Ideja bojeve organizacije mora biti tedaj sploh zgrešena in namesto bojeve je treba iskati sporazuma med delavei in delodajalci. Preproki "harmonije med delom in kapitalom" imajo tedaj naposled le prav?

Ne. Nimajo prav. Slučaj chieaške učiteljske federacije ne uči nič drugega, kakor da ne zadostuje voditi boj le na enem polju, na drugem pa podpirati nasprotnika. Da so se učitelji strokovno organizirali in pridružili drugim strokovno organiziranim delavcem, je bilo že dobro. Ali dobro ni bilo, da so učitelji in z njimi vred večina delavcev prezrli politiko in politično organizacijo.

Strokovno, so se učitelji bojevali za svobodo združenja. Politično so pa volili največje sovražnike svojega združevanja. In povsem naravno je, da so ti sovražniki, čim so dobili moč v roke, nastopili proti strokovni organizaciji, ki jim je na poti. Nastopili so politično, njihovo politiko so podpirali sodniki, tudi izvoljeni od tistih delavcev in učiteljev, proti katerim sedaj izdajajo sodnijske prepovedi.

To je vedno enaka pesem. Tisti, ki so zatirani, se morajo rešiti zatiranja. A če se vrši zatiranje gospodarsko in politično, je treba tudi proti njemu nastopati gospodarsko in politično. Kakor velja to za chieaške učitelje, velja za vse delave. In dokler ne bo večina delavstva razumela, da mora biti tudi politično neodvisna od kapitalistov, torej da mora imeti svojo lastno stranko, ki presoja vso politiko in ravna vedno po tem poznanju, bo strokovna organizacija vedno prihajala v tak zagate in v katastrofe.

Sama politika ne zadostuje; sama strokovna organizacija tudi ne zadostuje; Obeh je treba in obe morata ravnati sporazumno. Le tako je mogoče zboljšati delavski položaj v sedanji družbi; le tako je mogoče naposled premagati sedanji družabni red in osvoboditi delavstvo.

govoril o nevarnosti pruske avtokracije, ampak se je ponašal z Vilemovim prijateljstvom. Razumlega nas pa njegovo sedanje protiautokratično in protimperialistično mišljenje že zato ne gane, ker bi znal Teddy sam biti avtokrat, če bi le dobil priliko za to. Sebe je na primer smatral sposobnega za ameriškega cesarja in svoje sinove za prince. Posebej pristno torej njegovo demokracijsko mišljenje le ni.

Sicer pa Roosevelt najbrže ne bo zastopal Zedinjenih držav na bodoči mirovni konferenci.

Ko je bil v senatovi debati o špionažnem zakonu odstavek o cenzuri črtan iz predloge, je kongresnik Gard iz Ohio stavil modificiran odstavek v milejši formi za cenzuro, ki je bil sprejet z 260 proti 105 glasovom. Za črtanje odstavka v prvotni formi je glasovalo 220 kongresnikov, proti pa 167. Gardov spremembni predlog daje pravico, da porotniki odločijo, če je informacija koristila sovražniku. Zadnji odstavek dovoljuje, da se lahko kritizirajo akti in politika vlade in njenih zastopnikov. Če pride porota do zaključka, da je objava koristila sovražniku, tedaj lahko sodišče kaznuje obožene s \$10,000 denarne kazni, ali pa ne več kot deset let ječe. Sodišče lahko izreče tudi oboje: Denarno globo do \$10,000 in deset let ječe.

Ali bi se Vam zdelo v teh resnih časih prijetno, da se od srea nasmejete?

Tedaj pridite v nedeljo pogledat "Revizorja."

Kdor še nima vstopnice za "Revizorja", naj pride brez skrbi naravnost v Cicero. Dobi jo pri blagajni.

Izjavi za splošno glasovanje.

POROČILO VEČINE.

Socialistična stranka Zed. držav v sedanjih resni krizi svečano ponavlja svojo lojalnost napram načelom mednarodnosti in delavske solidarnosti po vsem svetu in proglasa napram ravnokar proglasi vojni od strani vlade Zed. držav svojo neizpremenjeno opozicijo.

Moderne vojne so bile v raznih deželah navadno povzročene vsled trgovske in finančne konkurence in intrig kapitalističnih interesov. Naj so bile že odprto priznane kot vojne nasilja, ali prikazane pod krinko kot "obrambene", vselej so jih začeli razredi, a bojevali jih je ljudstvo. Vojne prinese bogastvo in moč gospodujočim razredom, in trpljenje, smrt in demoralizacijo delavstvu. Vojne sirijo nebrzdano, šovinizem, plemenske mržnje in popačen patriotizem. Vojne otežujejo delavske boje za življenje, svobodo in družabne pravice. Vojne povzročajo, da se pretrguje najgloblje vezi solidarnosti med njimi in njihovimi brati v drugih deželah; uničijo njih organizacije in skratijo njih skupne politične pravice in svobodo.

Socialistična stranka je nepopustljiva nasproti izkoriščevalnega sistema in razrednega vladarstva, katero se vzdržuje in jača s pomočjo militarizma in lažnega patriotizma. Vsled tega ključno delavstvu vseh narodov, naj odtegne svojim vladam v njihovih vojnah vsako pomoč. Vojne nezadovoljnih nacionalnih skupin se ne tijejo delavstva. Edini boj, v katerem bi bilo delavstvo opravičeno zgrabiti za orožje, je veliki boj delavskega razreda za osvoboditev od gospodarskega izkoriščanja in političnega zatiranja. Zato svari delavstvo posebno, naj se ne da zavesti v zanke takozvane "obrambene vojne". Proti lažni doktrini nacionalnega patriotizma postavljamo ideal mednarodne solidarnosti delavskega razreda. Kapitalizmu v pomoč nečemo radevoljno dati ne enega samega življenja, niti enega samega dolarja; v pomoč bojev za delavsko svobodo damo vse.

Divje orgije smrti in uničevanja, ki divjajo sedaj v nesrečni Evropi, so bile izzane od kapitalističnih interesov evropskih držav. V vsaki teh držav so bili delavci zatirani in izkoriščani. Proizvajali so velika bogastva, toda ta bogastva so jim bila odtegnjena od lastnikov industrij. Na ta način so bili delavci oropani sredstev za nakup blaga, ki so ga sami ustvarjali. Kapitalistični razred vseke dežele je bil prisiljen iskati za razpečevanje čez mero nakupljenih proizvodov tuje trge. Velikanski profiti, ki so jih napravili kapitalisti, niso mogli prinašati v njih deželah več nadaljnjih profitov, zato so bili prisiljeni iskati si za nove investicije novih trgov izven meja. Geografske meje vseh moderno razvitih kapitalističnih držav postanejo na ta način za industrijske proizvode in trgovske operacije pretesne. Zato so kapitalisti vseh večjih dežel šli za tem, da si zagurajo svetovni trg. Imperializem je postal glavna točka v politiki Evrope, in dobava kolonialnih posesti, kakor razširjenje trgovskih in političnih vplivov, je postalo cilj diplomatskih in intrig in vzrok trajnih spopadov med narodi.

Velika in akutna konkurenca med kapitalisti sveta, njih ljubosumnost in nezaupljivost drug drugemu, kakor tudi strah pred vstajajočo silo delavskega razreda, so jih silele, da se oborože do zob. To je zopet vodilo do divje tekme v oboroževanju. In tako je stala Evropa, preden je izbruhnila vojna, v vojnih taborih, ki so šteli milijone za vojno izvežbanih tudi v "mirnem času".

Kapitalizem, imperializem in militarizem je na ta način postavil neizogibnemu konfliktu v Evropi svoj temelj. Vojna ni bila povzročena vsled slučajnih dogodkov ali vsled institucij kakšnega naroda, ampak vsled vzrokov, ki jih poraja konkurenca kapitalističnega sistema.

Šest milijonov ljudi vseh dežel, ki so bili brezvestno ubiti v prvih tridesetih mesecih vojne,

milijoni drugih, ki so bili pobabljeni in razmesarjeni, velika bogastva, ki so bila uničena, nepopisna mizerija in trpljenje Evrope niso bile žrtve, doprinese v boj za cilje ali ideale, ampak nečuvno vržene na altar zasebnega profita.

Ko je bil izvršen vpad v Belgijo, je naša vlada proglasila, da ostane ljudstvo te dežele nevtravno; s tem je pokazala, da je "diktat humanitarnosti" in usoda malih narodov in demokracije zadeva, ki se tega naroda ne tiče. Toda čim je bil v nevarnosti veliki vojni profit, nas je naša vlada takoj poklicala, naj branimo "demokracijo in civilizacijo". — Ameriko so potegnili v vojno roparski kapitalisti Zed. držav, ki se bahajo, da so z izdelovanjem vojnega materijala, z izvozom avstrijskega živeža in drugih potrebščin pobasali v svoje žepne nad sedem milijonov dolarjev. Ti so tudi zelo zainteresirani v nadaljevanju vojne, v uspehu zavezniškega orožja in drugih trgovskih vezi. To so tisti interesi, ki streme za imperialističnim vladanjem zapadnega polkroga zemeljske oble. Vojna Zed. držav proti Nemčiji ne more biti opravičena celo pod ugovorom, da je to vojna obrambe ameriške pravice ali ameriške "časti". Okrutna kakor je bila in je vojna nemške vlade s submarinkami, vendar ni napad na pravice ameriškega ljudstva žampak samo vneševanje. Z namenom, da kujejo gotove skupine ameriških kapitalistov iz krvi in trpljenja naših soljudi v bojujočih se krajih Evrope profite.

To ni vojna proti militarističnemu režimu centralnih sil. Militarizem se ne odpravlja z militarizmom. Niti ni to vojna za pomoč evropski demokraciji. Demokracija se ne more dati nobeni zunanji državi z orožjem. Hinaščina je, kdor trdi, da vojna ni naperjena proti nemškemu ljudstvu, ampak proti nemški vladi. Ako pošljemo na evropske boje poljane oboroženo silo, bodo kakor pobjeli ljudstvo nemškega naroda in ne nemško vlado. Naše pridruženje evropskemu konfliktu bo to pot samo povečalo strahote vojne, povečalo žrtve, uničilo in podaljšalo nepriateljasko klanje. Prineslo bo smrt, trpljenje in obup — pred vsem delavskemu razredu in sploh ljudstvu Zed. držav, kajti reakcija te dežele bo dobila nobi in pod pretezo bo delala za strnoglavljenje naših pravic in uničenje naših demokratičnih institucij ter vpeljavo stalnega militarizma.

Delavski razred Zed. držav nima z delavskim razredom Nemčije ali katerekoli druge dežele nobenih sporekov. Istotako nima ljudstvo te dežele sporekov z ljudstvom v Nemčiji ali katerekoli drugi deželi. Ameriško ljudstvo ni hotelo in tudi sedaj ne mara vojne. Ljudstvo ni bilo vprašano, če želi vojno in ni sodelovalo pri njenem proglasu. Ljudstvo je bilo pahnjeno v to vojno vsled "trikov" vladajočega razreda potom njih zastopnikov v narodni upravi in narodnem kongresu, njih demagogičnih agitatorjev, njih prodnega časopisa in drugih servilnih sredstev javnega izražanja.

Mi obsojamo proglas vojne po naši vladi kot zločin nad ljudstvom Zed. držav in nad svetovnimi narodi.

V vsej svetovni zgodovini ni bilo nobene vojne, ki bi bila bolj nepravilna kot je ta, v kateri bomo sodelovali. Nikdar ni bila ljudstvu storjena večja sramota kot ta, ki mu jo je prizadel proti njegovi volji kapitalistični razred. V soglasju s temi načeli odklanja socialistična stranka odločno namero, naj delavci v času vojne prenehajo svoj razredni boj za boljše življenjske pogoje. Nasprotno: resna situacija, ustvarjena vsled vojne, zahteva celo intenzivnejšo propagando razrednega boja, in mi priporočamo delavstvu in se zavezujemo sami za izvedbo sledeče akcije.

1. Za neprestano aktivno javno opozicijo napram vojni potom demonstracij, petij in množice in vseh drugih sredstev, ki so v naši moči.

2. Za nepopustljivo opozicijo napram vsem nakanam legislature za militarizacijo mali industrial-

no vojno vpisovanje. Ako bodo taki zakoni ljudstvu vsiljeni, se zavezujemo, da bomo poskušali, da se dotični zakoni razveljavijo; v tem oziru bomo podpirali gibanje vseh množic, ki nasprotujejo vojnemu vpisovanju. Zavezujemo se, da bomo nasprotovali z vso svojo močjo vsakemu poizkusu dobave denarja za vojna plačila z davki na življenjske potrebščine, ali z izdajo bondov, ki nalože bodočim generacijam breme. Zahtevamo, da plača kapitalistični razred, ki je odgovoren za vojno, tudi njene stroške. Tisti, ki zažigajo ogenj, naj pripravijo tudi kurjavo.

3. Najjačji odpor proti vsem reakcionarnim nakanam, kakor cenzuri tiska in pošte, omejitvi svobode govora, shajanja in organizacije, prisilne pogodbe in kratkitev pravice do štrajkov.

4. Soglasno kampanjo proti militaristični vadbi in militarističnemu pouku v javnih šolah.

5. Razširjenje kampanje za pouk med delavstvom, da se organizira v močne razredno zavedne in čvrsto združene politične in industrijske organizacije, da se jim omogoči potom združene in harmonične aktivnosti množice skratiti vojno in uvesti trajen mir.

6. Dalekosežno propagando, da se množice pouče o resnični vezi med kapitalizmom in vojno, da se zdrumijo in organizirajo za akcijo, ne samo proti sedanjim zlim posledicam vojne, ampak da se onemogočijo vojne sploh, za uničenje vojnih vzrokov.

7. Da se zavarujejo množice amer. ljudstva pred pretečo nevarnostjo lakote, ki jo je prinesla evropska vojna, katere je dobila v Ameriki že aktualen odziv, zahtevamo:

a) omejitev izvoza živil tako dolgo, dokler traja sedanje pomanjkanje, določbe maksimalnih cen, da se store potrebni koraki in prepreči špekulacija z živilom, ki jih imajo posamezniki v rokah in jih zadržujejo;

b) Podružabljenje in demokratična uprava veleindustrijskih podjetij s proizvodi, prevozi, shrambami in trgi za živila in drugimi življenjskimi potrebščinami;

c) Podružabljenje in demokratična uprava vse zemlje in drugih naravnih bogastev, ki so sedaj zadržana in nerabljena vsled monopolističnih špekulacij za profit.

Ti koraki so predloženi kot sredstva za varstvo delavstva proti zlim posledicam sedanje vojne. Nevarnost, da se vojna povrne, bo pa obstajala tako dolgo, dokler ostane sedanji kapitalistični sistem. Konec vojne bo šele z uvedbo podružabljenja industrije in svetovne socialne demokracije. Socialistična stranka pozivlje vse delavce, naj se ji v tem boju pridružijo in tako izpremenijo svet v novo družbo, kjer bo mir, bratstvo in človečanstvo prevladajoči ideal.

POROČILO MANJŠINE.

Kongres je proglasil, da je med Zedinjenimi državami in Nemčijo vojna. Vojna med tema dvema narodoma je dejstvo.

Mi smo nasprotovali, da vstopi ta republika v vojno, toda brez uspeha. Politične in gospodarske organizacije proletariata se niso bile dovolj močne, da bi mogle storiti več kakor protestirati.

Ker nismo s svojo agitacijo uspeli, da bi preprečili vojno, moremo samo konstatirati, da je vojna tukaj in poskušati izsiliti od vlade pod pritiskom javnega mnenja konstruktivni program.

Naš cilj mora biti sedaj, da se zmanjša trpljenje in mizerija, ki jo prinese vojna našemu ljudstvu, da branimo naše pravice in svobodo proti reakcionarnim nakanam in da omogočimo skorajšen mir na podlagi demokracije, koristen mednarodnemu delavskemu razredu.

Dalje moramo porabiti vsako priliko, ki jo prinese vojne razmere in priti na dan z zahtevami našega pregrana demokratičnega kolektivizma. Eden in drugi bojujoči se narodov je te-

kom vojne spoznal, da je kapitalizem dedno nesposoben. Da se zagotovi največja sposobnost, bodisi za vojne ali civilne potrebe, je bilo nujno, da so se opustila načela kapitalistične industrije. Bojujoči se narodi so morali opustiti organizacijo proizvodnje v industriji iz zgolj gospodarskih nagibov, za profit, in sprejeti socialistično načelo proizvodnje za rabo. Na ta način je vojna pokazala, da leži v kolektivni organizaciji obrata v industriji večja sposobnost.

Sledeči tem izkušnjam bi morali svoj gospodarski sistem tako organizirati, da bi bilo dobiti za naše domače stalne potrebe največje rezultate, ki so iz pravilne uporabe naših skupnih do-gastev mogoči.

Za nadaljevanje teh načel, predlagamo slede-

1. Predlagamo, da Socialistična stranka ustanovi s socialisti pri sovražnih narodih zvezo, z namenom, da se doseže mir na demokratični podlagi, kakor hitro mogoče.

2. Zahtevamo, da ne bo vneševanje v svobodo govora, svobodo tiska in svobodo zborovanja.

3. Zahtevamo, da se uravnavanje med vlado in delavci, zaposleni v industriji in v od vlade vzetih in obratovanih podjetjih vrši potom delavskih organizacij z ozirom na pravico organiziranja tistih, ki še niso organizirani.

4. Zahtevamo, da se vojaško vpisovanje, ako sploh pride do tega, začne pri imetju. Vse letne dohodke, ki presegajo \$5.000, naj vzame vlada za pokritje tekočih vojnih stroškov. Če je pravično vpisati v vojno človeka, je pravično vneti imetje. Denar ni tako sveta reč kakor človeško življenje.

5. Zahtevamo, da se vojno vpisovanje ne začne tako dolgo, dokler ameriško ljudstvo ne dobi pravice, da o njem glasuje. Pod britsko vlado je bilo ljudem v Avstraliji dovoljeno odločiti potom glasovnice, da li se vpišejo v vojno ali ne. Mi zahtevamo za ameriško ljudstvo enake pravice.

6. Zahtevamo, da vlada vzame in obratuje v korist vsemu ljudstvu velike industrije, ki se peča s proizvodnjo, prevozom, shrambami in prodajo živil in drugih ljudskih potrebščin.

7. Zahtevamo, da vlada prevzame vsa porabna prazna zemljišča in jih pusti obdelati z namenom dobave živil za narodno uporabo.

8. Zahtevamo, da prevzame vlada in obratuje vsa zemljišča in vodne plovbe; vse vodne sile in plantaze za namakanje; premostitve, gozdove in oljne vrele in sploh vse industrijske monopole; to, da stori takoj, preden trpi narod vsled pomanjkanja kapitalistične aktivnosti in njenove uprave pod vojnimi pritiskom.

Imena delegatov, ki so predložili poročilo manjšine, kakor je določila konvencija.

Emil Seidel, Wis.	Elda B. Conly, Ida.
Gerrit T. Thorn, Wis.	I. F. Stewart, Ida.
Job Harriman, Cal.	Sylvester Young, Md.
J. Mahlon Barnes, Pa.	G. J. Braun, Tenn.
Geo. H. Goebel, N. J.	Mary Raoul Millis, aG.
Anna A. Maley, Minn.	C. F. Bowman, Ia.
O. M. Wasing, Minn.	Harold Metcalf, Ia.
W. P. Collins, Col.	A. T. Jones, Okla.
Frederick Kraft, U. J.	Robert Huech, Iwa.
Murray E. King, Utah.	Cory Davenport, Ariz.
W. H. Conly, Utah.	W. R. Gaylord, Wis.
J. C. Duke, Va.	Florence Wattles, Ind.
John Spargo, Va.	Walter J. Millard, Ky.
Cameron H. King, Cal.	J. T. Cumble, Okla.
G. C. Porter, Neb.	N. P. Nielsen, Wis.
E. F. Atwood, So. Dak.	E. L. Moore, Okla.
J. R. Catton, So. Dak.	A. G. Sechrist, Okla.
C. B. Russell, Okla.	Leonard Johnson, Okla.
I. M. Iverson, So. Dak.	U. C. Tuttle, Okla.
W. P. Butler, So. Dak.	J. W. Houchin, Okla.
L. C. Thompson, Okla.	S. C. Stair, Okla.
S. W. Sample, Okla.	Ida A. Beloff, Kans.
J. A. Lewis, Okla.	Milo M. Imtchell, Kans.
Leo Krzycki, Wis.	G. W. Kleihege, Kans.
J. R. Barnette, Ariz.	Ella Baldwin, Kans.
Fred Foulks, Ark.	John C. Kennedy, Ill.
Clay L. Fairchild, So. Dak.	A. H. Strobel, N. J.
Walter Thomas Mills, Cal.	Eugene Hough, Mass.
C. T. Stony, Utah.	Allan L. Benson, N. Y.

Bethmannov zadnji govor.

Zadnji mesec je šla po vsem svetu vest, da bo nemški kancelar Bethmann Hollweg v najkrajšem času v rajstagu razložil vojne cilje oziroma mirovne pogoje Nemčije.

Označili smo to objubo že za politično sleparijo, ki je bila nemški vladi potrebna zaradi prvega majnika, katerega se je bala kakor še nobenega dneva, odkar je izbruhnila vojna. Prepričani smo bili, da ne bo iz te objube nič, ker naša nemška vlada še vedno o zmagovitem miru, ki bi ji omogočil, da diktira svoje pogoje zavezniškom. In ko je prvi majnik minil brez revolucije, si je Bethmann Hollweg res zavezal usta. O nemških mirovnih pogojih ni bilo več govora.

Toda nekatere stranke se niso zadovoljile s tem molkom. Na eni strani socialisti, na drugi pa konservativci so prišli v rajstagi s interpelacijami; ki so zahtevale, da objavi kancelar, česar doslej ni hotel objaviti — namreč mirovne pogoje.

Seveda so bili nagibi enih in drugih zelo različni. Konservativci zahtevajo obsežne aneksije. Četudi niso v tej ali ozi točki vsi složni, je vendar jasno, da zahtevajo aneksijo Belgije ali pa vsaj enega dela dežele v kakršnikoli obliki aneksijo o-sa Francije tao poljsko "samostalnost", ki bi se komaj razlikovala od nemške aneksije, in razni tega osvojitve za Avstrijo.

Nasprotno zahtevajo socialisti mir brez aneksij. V vsakem oziru se tudi oni gotovo ne strinjajo. O manjšini na primer vemo, da zahteva tudi vpoštevande narodnega načela; o večini to ni znano. Toda aneksije odklanjajo oboji.

Kaj pa hoče vlada?

To je vprašanje, na katero doslej še nimamo odgovora.

Konservativci bi radi dobili izjavo, da hoče biti Nemčija "odškodovana za svoje žrtve"; med

njimi ima vojna stranka najmočnejšo oporo, in ta misli, da bi se vsak "brezplodni mir" onemogočil, če bi vlada odločno povedala, kakšne pridobitve zahteva od vojne.

Socialisti mislijo, da bi se prizadevanje za mir okrepcalo, ako bi vlada naznačila, da se odreka vsakemu osvojevanju.

Bethmann Hollweg je nopsled zadnji terek odgovoril na te interpelacije. Odgovoril je namreč, da — ne odgovori nanje.

Bethmann Hollweg je naposled zadnji terek A vse dolge besede niso obsegale tega, kar bi bilo potrebno. Dejal je, da čas še ni zrel za mirovne razprave, in da se ne bo dal prisiliti od Scheidemannu niti od Roesicka, da bi podrobneje govoril o vojnih ciljih Nemčije.

Pravil je, da je splošno že v rajstagu označil vojne cilje in da so bili obsežni tudi v nemški mirovni ponudbi z dne 12. decembra 1916.

Kancelar se je torej zopet poslužil stare laži.

V rajstagu ni Bethmann ne enkrat povedal, kaj hoče Nemčija. Mliti je le prazne fraze, čes, da vodi obrambno vojno, da se bojuje za svojo eksistenco in podobne besede brez vsebine.

Da vodi Nemčija obrambno vojno, je laž; kaj tisti ki napada brez vzroka, ne more govoriti o obrambi. Da se bojuje za svojo eksistenco, je druga laž, kajti tudi v uradnih izjavah zavezniškov ni bilo nikjer govora o uničenju Nemčije. Če pa res ne bi imela Nemčija nobenega drugega namena kakor obrambo, tedaj ne bi moglo biti težko reči: "Ničesar ne zahtevamo, kakor to da se nam nič ne zame."

Ali prav tega noče Bethmann Hollweg reči za nobeno ceno.

Druge laž je ta, da so bili v predloženi takozvani mirovni ponudbi označeni splošni mirovni

pogoji Nemčije in njenih zaveznic. Prav nobeni pogoji niso bili navedeni v tisti ponudbi, ampak le grožnja, da izsili Nemčija mir z mečem, ako ne sprejmejo zavezniški roke ki jo ona ponuja.

Toda nihče ni vedel, kaj je bilo v tisti roki; to je bil prvi razlog, da je ponudba morala ostati brezuspešna. Drugi razlog je bil prav v oni grožnji z mečem. Tako žuganje more le tedaj dovesti do mira, če se čuti sovražnik že popolnoma nesposobnega za nadaljevanje boja, ne pa, če upa, da se obrnejo stvari se njemu v prid.

Doslej torej svet oficielno res še ne ve, za kaj se bojuje Nemčija.

Prav iz tega se pa ne more neoficično sklepati nič drugega, kakor da ima Nemčija še danes iste namene, ki jih je imela ob začetku vojne.

Še bolj potrjuje to domnevanje Bethmannovo ponovno žvrgljenje o separatnem miru z Rusijo. V svojem govoru je z ozirom na Rusijo dejal:

"Kar se tiče našega vzhodnega soseda Rusije, sem že pred kratkim govoril o tem. Zdi se, kakor da je nova Rusija zavrgla nasilne osvojevalne načrte. Če hoče ali če more Rusija ravnati v enakem smislu, kakor njeni zavezniki, ne morem reči. Brez dvoma rabi Anglija s pomočjo svojih zaveznikov vso silo da bi držala Rusijo upreženo v svoj vojni voz in uničila rusko željo po hitrem svetovnem miru.

"Če pa želi Rusija preprečiti nadaljnje prelivanje krvi in če se odreče vsem nasilnim osvojevalnim namenom, če želi nanovo uvesti trajno odnosa je pokojna življenja poleg nas tedaj se razume, da ne bomo mi, ki imamo enako željo, porušili trajnih stikov dobrotosti in onemogočili njenega razvoja s pogoji, ki se ne bi vjemali s svobodo narodov in bi zasejali med ruski narod kalj sovraštva."

Vse te besede so prazna posoda, v katero se lahko vlije taka vsebina, kakršno si kdo izmisli. Glavno je to, da ponuja Bethmann Hollweg mir le Rusiji, kar ne more imeti nobenega drugega namena, kakor povečati moč Nemčije zoper ostale zaveznike.

Te bi Nemčija rada s pomočjo separatnega miru z Rusijo premagala. In kancelar noče naznačiti mirovnih pogojev, ker upa s Hindenburgom vred, da se res še posreči ta načrt in da bo Nemčija tedaj lahko Franciji in Angliji vsiljevala svoje pogoje.

Vsak otrok si lahko na prste sešteje, da ne bi Nemčija tedaj sklepala miru na podlagi svoje pravične posesti, ne na podlagi narodnostnega načela, ampak da bi to bil nemško-imperialističen mir in da bi se ta prejalislej moral obrniti tudi zoper Rusijo.

Kancelarjev govor ima torej le eno dobroto v sebi: Razkril je še enkrat neodkritost nemške vlade.

Nemški rajstagi je zopet odgođen do 5. junija. To pomeni tudi odgoditev ustavnega odseka, čigar naloga je bila izdelati politične reforme za Nemčijo. Vladi se ne mudi za take reforme; čepu naj bi torej zboroval odsek? Zlasti od kar se je pokazalo, da bi hotela večina v odseku res vpeljati gotove reforme, ji je njegovo delo le na poti. Razum tega bi se lahko zgodilo, če bi ostal rajstagi skupaj, da bi prišel zopet kdo s sitno interpelacijo, kakšni so mirovni pogoji Nemčije. To rej je bolje, da so poslanci lepo doma. Bethmann Hollweg ima saj mir. Kadar bo treba zopet vojne kredita, bodo člani parlamenta že poklicani, da ga zopet dovolijo.

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA

PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 14. avgusta 1904.

Interpretirana 28. aprila 1917 v državi Penna.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

PREDSEDNIK: Ivan Prostor, 6120 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
 PODPREDSEDNIK: Josp Zorko, R. F. D. 2, box 113 West Newton, Pa.
 TAJNIK: Blas Novak, 20 Main St., Conemaugh, Pa.
 POMOŽNI TAJNIK: Andrej Vidrih, 170 Franklin Main St., Conemaugh, Pa.
 BLAGAJNIK: Josp Zele, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 POMOŽNI BLAGAJNIK: Frank Pavlovic, b. 647, Forest City, Pa.

NADZORNIKI:

1. nadzornik: Ivan A. Kaker, 207 Hanover St., Milwaukee, Wis.
 2. nadzornik: Nikolaj Povše, 1 Crab St., Numrey Hill, N. S. Pittsburgh, Pa.
 3. nadzornik: Frank Kancic, Box 73, Drono, Pa.

POROČNIKI:

1. poročnik: Anton Lavrič, box 8, Yukon, Pa.
 2. poročnik: Frank Bardek, 6303 Glass Ave., Cleveland, Ohio.
 3. poročnik: Anton Welby, box 53, Superior, Pa.

VRHOVNI SODRABNIK:

P. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POMOŽNI OSOR:

Martin Jager, Conemaugh, Pa.
 Jan Grančner, 546 Rossel Ave., Johnstown, Pa.
 Stelan Zabrac, Conemaugh, Pa.
 Ivan Suhadilnik, Box 253, South Fork, Pa.
 Ignac Pečjak, 287 Ceper Ave., Johnstown, Pa.
 Franc Pristave, Conemaugh, Pa.

GLAVNI URAD v hiši št. 20 Main St., Conemaugh, Pa.

Uradne Glasilo: PROLETAREC, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

Osnovna društva, oziroma njih uradniki, se uljudno prošni, pošiljati vse
 dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar na se pošilja
 edino potom Poštah, Expressih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne
 dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošilja
 potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Conemaugh
 Deposit Bank, Conemaugh, Pa., in tako naslovljene pošilja z mesečnim poročilom
 na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kako
 pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v pri-
 hodnje popravi.

Štirimesečni račun S. D. P. Z.

od 1. januarja do 30. aprila 1917.

DOHODKI:

Vsa društva uplačala	\$23,368.90
Preostanek blagajne bivše S. D. P. in P. D.	293.37
Zasebni član M. Lenarčič, članarina	10.00
Obresti od naložene glavnice pri Union National Bank, Johnstown, Pa.	10.15
Obresti od naložene glavnice pri Continental T. Co., Pittsburgh, Pa.	109.68
Obresti od naložene glavnice pri First Nat. Bank, Cgh., Pa.	106.12
Obresti od Conemaugh Dept. Bank, Cgh., Pa.	106.12
Obresti od Union Nat. Bank, Johnstown, Pa.	72.36
Obresti Lake shore Bank and Trust Co., Cleveland, O.	26.13
Nedostavljen ček št. 7953	250.00
Preostanek dne 31. dec. 1916	39,573.49
Skupaj	\$63,950.89

IZDATKI:

Vsem društvom se izplačalo na usmrtninah, bol. podporah in odpravnih nah itd.	\$15,825.83
Mesečne plače gl. tajnika in blag. za 4 mesece	540.00
Polletna plača gl. predsednika	50.00
Dnevnice in vožni stroški ostalih gl. odbornikov	211.77
Vrholni zdravnik za pregled prosej.	45.15
Tiskovine in uradne potrebšline	193.57
Najemnine gl. urada za jan., feb., marec in april	48.00
J. H. Nitschle, za naknadno poročilo proračuna	5.90
Glasilo in oglasi	202.50
Vrtnjena vstopnina in mesečina	7.50
Zavarovalna polistva gl. urada	12.50
Varičine društvenih odborov	7.00
Ročna blagajna tajnika in blagajnika	50.00
Ček št. 8374, dvakratno vkazjen	12.00
Skupaj	\$17,211.72

Čisti preostanek dne 30. aprila, 1917 \$46,739.17 |

Skupaj **\$63,950.89** |

Čisti preostanek dne 30. aprila 1917 \$46,739.17 |

Nevrnutni čekovi je za 2,825.00 |

Neporabljeni ročna blagajna tajnika 9.97 |

Skupaj **\$49,574.14** |

Gornja svota se deli sledeče:

Na First Nat. Bank, Conemaugh, Pa. \$ 5,412.16 |

Na Conemaugh Dept., Bank, Cgh., Pa. \$ 5,412.16 |

Na Potter Title and Trust Co., Pittsburgh, Pa. \$ 5,412.16 |

Na Continental Trust Co., Pittsburgh, Pa. \$ 5,593.94 |

Na Union Nat. Bank, Johnstown, Pa. \$ 4,207.67 |

Na Slov. Hr. in Posojilno društvo, Cgh., Pa. \$ 2,000.00 |

Na The Guardian Savings and Trust Co., Cleveland, O. \$ 4,997.64 |

Na The Citizens' Savings and Trust Co., Cleveland O. \$ 2,398.87 |

The Lake Shore Bank and Trust Co., Cleveland, O. \$ 5,000.00 |

Obveznosti Lake Shore Bank čkovni račun, Cleveland, O. \$ 4,776.93 |

Obveznosti National Surety Co. \$ 4,352.64 |

Neporabljeni ročna blagajna tajnika 9.97 |

Skupaj **\$49,574.14** |

Vrednost Zveznega imetja (inventar) v uradih gl. tajnika in gl. bla-
 gajnika skupne 890.85 |

Celokupnega premoženja skupaj

Pregledano in v redu pronađeno v Conemaugh, Pa. dne 9. maja 1917.

John Prostor, predsednik, Blas Novak, tajnik, Josp Zele, blagajnik,
 Andrej Vidrih nam. 1. nadzornik, Niek Povše, 2. nadzornik,
 Frank Kancic, 3. nadzornik.

DENARNE VLOGE MLADOLETNIH IN UMOLNOLNIH

v oskrbi pomožnega blagajnika (zaupnika) S. D. P. Z. Franka Pavlovica,

Conemaugh Deposit Bank, Conemaugh, Pa.

(S pristetimi obrestmi).

Za Frank Kosmač, umobolen, stev. hran. knjige	236	\$ 320.54
Za Frank Starich, umobolen, stev. hran. knjige	746	103.35
Za Ivan Šile, mladoleten, stev. hran. knjige	778	102.06
Za Jos. Šile, mladoleten, stev. hran. knjige	779	102.06
Za Marija Šile, mladoleten, stev. hran. knjige	780	102.06
Za Zofija Milich, mladoleten, stev. hran. knjige	838	414.07
Za Marija Hočvar, mladoleten, stev. hran. knjige	440	107.18
Za Marija Hočvar, mladoleten, stev. hran. knjige	439	107.18
Za Albert Logar, mladoleten, stev. hran. knjige	435	561.07
Za Barbara Mogolich, mladoleten št. hran. knjige	285	93.43
Za Julija Mogolich, mladoleten, št. hran. knjige	284	93.43
Za Ana Štošich, mladoleten, št. hran. knjige	277	167.80
Za Ljubien Štošich, mladoleten, št. hran. knjige	276	167.80
Za Rozalija Šeyer, mladoleten, št. hran. knjige	270	111.83
Za Marija Šeyer, mladoleten, stev. hran. knjige	271	111.83
Za Ciri, Šeyer in Marija Per, mlad., stev.	927	409.71
Skupaj		\$ 3,184.38

Mesečno poročilo S. D. P. Z.

o finančnem poslovanju med gl. uradom in krajevnimi društvimi

Društvo št.	vplačano	izplačano
1	\$ 235.45	\$ 106.00
2	72.62	18.00
3	114.38	56.00
4	113.23	21.00
5	134.03	598.00
6	13.86	10.00
7	85.94	9.00
8	37.09	53.00
9	62.95	28.00
10	82.83	18.00
11	113.70	63.00
12	38.35	
13	133.33	74.00
14	74.77	
15	98.59	91.00
16	86.51	41.00
17	23.92	
18	135.90	86.00
19	11.28	7.00
20	58.48	65.00
21	24.24	
22	234.90	88.00
23	453.26	21.00
24	43.47	19.00
25	124.87	145.00
26	90.92	24.00
27	48.73	30.00
28	60.37	73.00
29	82.62	12.00
30	98.76	106.00
31	11.85	
32	28.85	
33	38.31	19.00
34	95.05	15.00
35	100.92	41.00
36		10.00
37	73.52	27.00
38	119.18	18.00
39	70.02	37.00
40	74.12	28.00
41	122.12	22.00
42	98.47	59.00
43	38.46	38.00
44	35.49	
45	45.00	10.00
46	13.00	
47	32.54	10.00
48	48.34	62.00
49	109.91	28.00
50		25.00
51	162.86	51.00
52	9.66	9.00
53	16.00	21.00
54	20.83	
55	30.13	
56	181.52	649.00
57	31.07	26.00
58	36.89	17.00
59	101.78	14.00
60	90.04	105.00
61	39.86	
62	244.00	
63	19.40	
64	134.63	150.00
65	4.60	
66	26.56	76.00
67	61.87	49.00
68	47.19	8.00
69	74.62	17.00
70	41.88	10.00
71	64.47	127.00
72		
73	45.00	12.00
74	29.31	
75	20.21	
76		
77	12.94	
78	104.59	19.00
79	18.44	
80	50.21	28.00
81		14.00
82	25.43	
83	39.86	
84	13.80	
85	29.33	
86	22.79	
87	27.04	
88	26.61	28.00
89		
90	37.61	
91		
Skupaj	\$6,094.53	\$3,739.00

Opomba: Društva brez navedene svote vplačila niso vposlala prispevkov za mesec april do koncem mes. aprila.

*Navedena svota vplačila znači vposlane prispevke za mesec marec.

**Navedena svota vplačila znači vposlane prispevke za mesec marec in april.

***Navedena svota znači prejete prispevke za mesec februar, marec in april.

†Navedena svota vplačila znači prejete prispevke za mesec februar; potom duplikatne poštne nakaznice.

Blas Novak, tajnik.
 Društvo št. vplačano izplačano

NAZNANILO.

Conemaugh, Pa.

Naznanjam vsem članom in članicam društva "Boritelj" št. 1 S. D. P. Z. v Conemaugh, Pa., da je bilo sklenjeno na redni mesečni seji dne 6. maja 1917, da se bodo od sedaj naprej vršile seje društva "Boritelj" št. 1 vedno vsako prvo nedeljo v mesecu točno ob 9 dopoldne, ne več popoldne kakor poprej. Priporočam vsem članom in članicam, da se kolikor mogoče udeležijo sej, in da pride vsak tudi o pravem času, da se ne za-
 druže seja.

Z bratskim pozdravom
 John Skufca, taj.

Ali poznate grščaka Bobčinskoga in Dobčinskoga? Bolj zanimivih veseljakov ne najdete kmalu. V nedeljo pri uprizaritvi "Revizorja" in spoznate. Tega Vam ne bo žal.

Nikdar se niste videli tako dolgih obrazov, jih boste videli v nedeljo v Cicero v zadnjem prizoru, ko pride pravi revizor iz Petrograda.

V First National Bank, Conemaugh, Pa.

Za Ljubica Kopriva, mladoleten, hran. knjige št. 3538 434.9 |

Meetna Hranilnica Ljubljanska, Ljubljana, Avstrija. |

Za Marijo Osepek, mladoletna hran. knjige št. 13411 Kron A. V. 244.5 |

Za Katarino Osepek, mladoletna, hran. knjige št. 13412 Kron A. V. 244.5 |

Za Alojzija Planinšek, mlad., hran. knjiga št. 81216 Kron A. V. 7222.0 |

Skupaj **Krop. \$1,711.06** |

V Conemaugh, Pa., dne 9. maja 1917.

Andrew Vidrih, namest. nadzornik.

Niek Povše, 2. gl. nadzornik.

DOPIŠI.

Cleveland, O.

Upravnik Proletarca nam je odgovoril, da je klub št. 27 v Clevelandu, O. izmed anarhističnih in aktivnih slovenskih socialističnih klubov v Ameriki najdelavnejši. Morda bo res tako. Res je Cleveland največja slovenska naselbina v Ameriki, toda vsa ta ogromna večina bi bila za Proletarca brez pomena, ako bi slovenski organizirani delavci ne vršili svoje ga sistematičnega in agitatoričnega dela za socializem. Uspehi tega agilnega dela se v Clevelandu že vidi. Slovenski delavci, kateri so poprej najrajši segali po nabožnem in meščanskem čitvu, so zadnji čas začeli pridno segati po Proletarcu.

Seveda jabolko ne pade samo zrelo in naročje, in tudi mi smo morali narediti mnogo korakov in marsikatero grenko požreti, da smo dosegli uspehe, na katere smo danes ponosni.

Sodrug od kluba št. 27 smo razpečali 2.000 "Spomenic", karšno je poslal J. S. Z. kongresnemu odboru v Washington, D. C. Clevelandskim delavcem smo razprodali okrog 900 "Ameriških Družinskih Koledarjev" letnik 1917. Naročili smo od upravnštva 2.000 iztisov "Majniške revije". Klub je obdržal mnogo shodov in predavanj, na katerih so govorili sodrugi Kristan, Petrovich in drugi. Poleg teh in še mnogih drugih reči pa smo se vrgli tudi marljivo na agitacijo za nove naročnike Proletarca.

Pred dvema letoma ni bilo v Clevelandu niti 200 naročnikov na list, in še ti so bili večinoma na dolgu. Danes je v Clevelandu nad 600 naročnikov na Proletarca in skoro vsi so tudi plačani v naprej. Ne mislimo niti najmanj, da bi sami sebe hvallili, ker se zavedamo, da ne v hvali, temveč le v trdem delu tiči naša zmaga in poraz nasprotnikov, in kos dobro izvršenega dela nam vžiga le pogum in dobro voljo, da nadaljujemo delo naprej in vedno naprej do zmage.

Ze lanko jesen smo sprožili misel, da bi bilo zelo potrebno, da priredi klub št. 27 lokalni kontest za nove naročnike Proletarca. Zavedali smo se fakta, da do kler delavci ne čitajo socialističnega lista in literature, da tolkri časa ne razumejo socializma, in ergo, česar kdo ne razume, za to se tudi ne more bojovati.

Uspeh kontesta lanske jeseni je bil zelo povoljen. Dobili smo v teku dveh mesecev 144 novih naročnikov. Ta nad vse povoljni rezultat nas je še bolj navdušil za delo, in letošnjo spomlad smo zopet proglasili nov kontest za nove naročnike. Izid je še boljše od prvega. V teku dobrih dveh mesecev smo dobili lepo število to, je 184 novih naročnikov. Kontestantov je bilo osem, in kdo je bil najmarljiviji, kaže sledeča tabela:

1. Sodr. F. Mikša	54 nar.	44 pol.	19 cel.
2. Sodr. T. Mak	38 nar.	32 pol.	7 cel.
3. Sodr. L. Pečenkar	33 nar.	24 pol.	9 cel.
4. Sodr. J. Krenfar	24 nar.	22 pol.	4 cel.
5. Sodr. A. Bobič	14 nar.	13 pol.	3 cel.
6. Sodr. J. Zupanc	9 nar.	6 pol.	3 cel.
7. Sodr. J. Romrak	5 nar.	1 pol.	cel.
8. Sodr. T. Guden	1 nar.	1 pol.	cel.

Skupaj 184 nar. 148 pol. 36 cel.

Zastavo je torej odnesel sodrug Frank Mikša, ker je bil najmarljiviji med marljivimi. Tudi pri lanskem kontestu je dobil Mikša 34 novih naročnikov.

Sodrug. kontest je za enkrat končan. S tem pa ni rečeno, da je sedaj vse delo izvršeno in da ne moremo lahko roke navskriž in se vsled uspehov zazibljemo in se spajemo. Ne. Naša naloga mora biti, da pride Proletarec v vsako slovensko hišo v Clevelandu, v vsako slovensko hišo v Ameriki. Naprej za Proletarca, v boj za socializem.

J. Franceskin.

Ako čitaš Proletarca, pa spo-
 znaš, da je dober list in te zanima
 tedaj ga pokaži še tovarišu in m-
 ga priporoči, da bo tudi on to i-
 del, kar izveš ti in se raudiš, česa
 se učiš ti. To bo duševni dobiček
 zate in zanj.

Brooklyn, Kans.

Proslava delavskega praznika. Prvega majnika in proslava 10-letnice društva "Prvi Maj" št. 65, S. N. P. J. s sodelovanjem socialističnega kluba št. 30 se je zelo imenitno izvršila.

Ze ob 9 dopoldne so prihajali od vseh strani v obilnem številu sodrugi in sodrugi od sosednih društev. Ob 10 je nastopilo več govornikov. Prvi govornik je bil br. Rihard Spaček; v svojem govoru nam je nekoliko pojasnil zgodovino 10letnega obstanka društva "Prvi Maj" št. 65. Društvo je bilo ustanovljeno dne 28. aprila leta 1907, s 26 člani. Uzorno vodstvo, lepa sloga in prava bratska ljubezen je doedla društvo do lepega uspeha. Kljub mali naselbini vendar prekaša po številu članstva naše društvo vsa ostala društva v državi Kansas, ter je po članstvu 3. društvo pod okriljem S. N. P. J. Danes šteje društvo 235 članov, članie in otrok. Da smo dosegli ta sijajni napredek, se zahvaljujemo vsemu članstvu za složno skupno delovanje.

Za časa 10 let nam je S. N. P. J. izplačala na tisoče in tisoče dolarjev bolniških podpor, zakar smo vsi iz sreča hvaležni. Pri vsem tem pa je bila nam tudi sreča mila, da ni bilo v dobi 10 let niti enega smrtnega slučajja pri našem društvu.

Nato so nastopili še sledeči govorniki: John Marn. Fr. Setina iz Yale, Kans., in John Goršek iz Radley, Kans. Vsi govorniki so v jasnih besedah razložili pomen današnjega praznika in kako se je mogoče proletariatu rešiti težkih verig, v katere nas je okoval današnji krivični kapitalistični sistem.

Po dokončanem govoru je zapelo pevsko društvo "Bodočnost" iz Gross, Kans., lepo ubrano

VABILO.

Chicago, Ill.

Jugoslovanski socialistični klub priredi v nedeljo, 27. maja **veliko gledališko predstavo** v dvorani Sokol Karel Jonaš, št. 5510-14 West 25. Street v Cicero, Ill.

Uprizori se

REVIZOR.

Komedija v petih dejanjih. Rud. Ograjenšek, tajnik. Vsi se v provincialnem mestu v notranji Rusiji začnejo 19. stol. Drugo dejanje je v hotelu, vsa druga v stanovanju mestnega glavarja.

Predstava se začne ob 1/3 popoldne. Cene sedežev: 1. prostor 50c, 2. prostor 35c, 3. prostor 25c.

Po predstavi ples in prosta zabava.

Blagajna se odpre ob 1/2 popoldne.

Najboljša zveza je z Ogdenaro, ki vozi naravnost v Cicero, satire in zdrave humorja ter obljublja vsem posestnikom krasno razvedrilo. Cicero je predmet je Chicago in vožnja ne vzame več časa, kakor če se pelje človek iz enega kraja mesta v drugi. Dvorana je velika, visoka, zelo okusna, tako da se bodo gostje ugodno počutili v njej. Gostilniški preostri so pivotočem in vinotočem so pod dvorano; po predstavi se bo pa streglo tudi v dvorani. Poskrbijo je za dobro godbo in sploh za vse, kar je potrebno, da bodo gosti zadovoljni.

Skušnja za igro se pridno vse in pričakovati je, da bo imela predstava izvrsten uspeh. Pomagalo bo tudi to, da je oder dober in ima lepe scenereje. Klub torej opravičeno pričakuje, da doseže njegov in igralec trud nagrado v obilnem posetu in s tem vzpodbudo za nadaljne podobne prireditve.

V nedeljo, 27. maja torej vsi v Cicero! Jugosl. soc. klub št. 1.

IZJAVA ČLANOV SLOV. SOC. KLUBA ŠT. 27.

Cleveland, O.

Z ozirom na dejstvo, da je demokracija v socialistični stranki eden prvih pogojev za njen razvoj v mogočno armado delavstva boju proti kapitalizmu; in

z ozirom na dejstvo, da se zadnje čase ponavljajo v "Radniški Straži" protesti proti listu "Proletarec" in uredniku od Kristanu, kateremu se grozi z izključitvijo iz stranke, zato ker zastopa v listu stališče, katero ne soglašajo s stališčem "Radniške Straže" o taktiki naše stranke glede evropske vojne;

izjavljamo člani kluba št. 27, da so ti protesti popolnoma neutemeljeni in zahteve po izključitvi od Kristana, ali kakšnega drugega sodruga ne samo absurdne, ampak tudi škodljive, ker imajo namen ovirati svobodno diskuzijo o taktiki socialistične stranke, in nadalje izjavljamo — ne glede na to, ako soglašamo ali ne s stališčem, katero zastopa "Proletarec", — da ne smatramo to stališče za protisocialistično, ker je to vprašanje taktike socialistične stranke, in ne vprašanje temeljnih načel socializma. Načela socializma so neizpremenljiva, a taktika, t. j. bojne metode delavstva se menjavajo in boljajo, da tako odgovarjajo novim razmeram, katere nam prinaša družbeni razvoj. In ravno zato je potrebno, da se glede vprašanja o taktiki nikdar ne omejuje manjšini ali posameznikom izražanje njihovih mnenj. Sodrugi J. S. Z. Manj nestrpnosti, manj absolutizma in več medsebojnega zaupanja nam je treba, ako hočemo, da so J. S. Z. vsrila svojo nalogo napram jugoslovanskemu delavstvu v Ameriki v današnjih kritičnih časih.

Slovenski socialistični klub št. 27.

St. Paul, Minn. — Ravnateljstvo "Great Northern" železniške družbe se je izjavilo, da dobi več tisoč uslužbencev s prvim majem povisano plačo v nekaterih upravnih oddelkih celo za 25 odstotkov.

Visoka cena žvil je temu največji vzrok za povisane plače in tudi to, ker se Združene države nahajajo v vojnem stanju, in je v blagor domovine, ako se železniški promet redno vrši.

Delavci ki grade pomole, so dosegli uspeh.

Philadelphia, Pa. — Snare and Treast kompanija, ki je največja družba, ki se peča z gradnjo pomolov in dokov, je priznala osemurni delavnik in povisane plače. Njeni delavci so se ravnokar organizirali v Wharf and Dock Builder's Union št. 454.

Vsak organizirani delavec mora imeti pred očmi, da je letos vojni leto.

SLOVENCEM V ZAPADNI PENNSYLVANII.

Hermine, Pa.

Jugoslovanski socialistični klub št. 69 v Hermine, Pa., priredi dne 4. junija, to je na praznik neodvisnosti, velik javen ljudski shod, na katerem bo govoril sodrugi Elbin Kristan iz Chicaga. V angleškem jeziku pa nastopi

govornik tukajšnje okrajne organizacije.

Rojaki, ne zamudite lepe prilike, ki vam jo ponuja tukajšnji klub in udeležite se shoda v čim večjem številu. Živimo v kritičnem času, ko se pripravljajo nove razmere in treba je, da smo tudi mi pripravljeni za vse slučaje. Kdor je pasiven, se ne more pritoževati, če ga potem dogodki bijejo in davijo. Interesi delavstva so v sedanjih svetovni krizi na dnevnem redu in delavci sami moramo skrbeti, kako jih bomo varovali.

Popoln program objavimo pravočasno v "Proletarcu" in v "Prosveti".

S soc. pozdravom

Rud. Ograjenšek,

tajnik.

NAZNANILO.

Johnson City, Ill.

Vsem tukajšnjim rojakom naznanjamo, da smo dne 13. maja ustanovili Jugoslovanski Socialistični klub z 12-timi člani in eno članico. V začasni odbor so bili izvoljeni sledeči: Anton Blasich, tajnik, John Slivnik, zapisnikar, Joe Jenčič, organizator. Seje se bodo vršile vsako drugo nedeljo v mesecu v Cazaleen Hall, točno ob 8 dopoldne. Temu potem uljudno vabim vse tukajšnje rojake, ki spoznavajo današnji krivični sistem in se strinjajo z nauki socializma, da pristopijo v novo ustanovljeni socialistični klub, in se z nami skupaj bojujejo za osvoboditev delavskega razreda.

S socialističnim pozdravom

Anton Blasich, tajnik.

Cleveland, Ohio.

Vse Slovence, ženske in moške, vabimo na splošen shod, ki bo v nedeljo 27. maja ob 2. popoldne v dvorani št. 5607 na vogalu St. Clair Ave. in 55. cesti.

Na shodu se bo razpravljalo, kako bi se odpomoglo današnji druginji in splošnim stiskam. Začeli so nas izkoristiti od vseh strani; torej nam je treba kar resnega ukreniti.

Vsi, ki imajo v mislih svojo korist, so vabjeni, da se udeležijo tega shoda.

Jos. Hočevnar.

Prvo ameriško vojaško ekspedicijsko, eno divizijo regularne vojske, to je 28.000 mož, odposljejo čimprej na Francosko, in sicer jo bo vodil generalmajor J. J. Pershing. Vojni oddelki je to naznanil v bulletinu, v katerem pravi: "Prosi se, da se v tisku ne objavljajo nobene podrobnosti in nobena ugibanja o mobilizaciji te vojske, o dnevu odhoda, o njeni sestavi in o drugih vprašanjih, razun oficijelnih naznanil, ki jih bo izdajal vojni oddelek."

Rooseveltova vroča želja, da bi on vodil prvo divizijo na Francosko, se torej ni izpolnila. V Washingtonu dajejo Teddyju vso čast, ampak njegove prostovoljne armade — pravijo — ne morejo sprejeti, ker imajo zelo tehtne vojaške razloge za to. Teddy seveda ne bo verjel tega.

St. Paul, Minn. — Ravnateljstvo "Great Northern" železniške družbe se je izjavilo, da dobi več tisoč uslužbencev s prvim majem povisano plačo v nekaterih upravnih oddelkih celo za 25 odstotkov.

Visoka cena žvil je temu največji vzrok za povisane plače in tudi to, ker se Združene države nahajajo v vojnem stanju, in je v blagor domovine, ako se železniški promet redno vrši.

Delavci ki grade pomole, so dosegli uspeh.

Philadelphia, Pa. — Snare and Treast kompanija, ki je največja družba, ki se peča z gradnjo pomolov in dokov, je priznala osemurni delavnik in povisane plače. Njeni delavci so se ravnokar organizirali v Wharf and Dock Builder's Union št. 454.

Vsak organizirani delavec mora imeti pred očmi, da je letos vojni leto.

Kako ekonomizirati?

Velika potreba varčevanja v vseh ameriških domovih, ne pomeni samo štedenje in previdnost pri kupovanju potrebščin, temveč pred vsem preprečevanje bolezní, ki so vzrok odstranitve vseh domaših pridelkov. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je tista pomoč, katero potrebujete.

To zdravilo odstrani vso nepotrebnost iz črev, polnaga prebavi in celotnemu sistemu pri obliki pred napadi od strani bacilov. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je neprimerljivo boljše od vseh drugih izdelkov, ker isto je pripravljeno edino iz najboljših zdravilnih grenkih zelišč in čistega močnega vina. Isto

je neprecenljivo za vse želodčne neprilike. Cena \$1.00. V lekarnah. Trinerjev Liment je jako učinkovit pripravek za revmatizem, nevralgijo, zvinjenja, otekline, itd. Cena 25 in 50c, v lekarnah, po pošti 35 in 60c. Jos. Triner izdelevalce, 1333-1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

(Advertisement.)

Poročilo o razpečanih znamkah J. S. Z.

v mesecu marcu 1917.

Država	Mesto	Marke	Izjemne marke	Dual marke	Dobrodo	Št. rok	Dr. Co. org.	Zvezi
Ark.	Ft. Smith	25			6.40			3.30
	Huntington	16			3.20	\$ 2.05	\$ 2.05	1.60
Ill.	Zeigler	75			15.00			7.50
	Stanton	110			5.30			2.60
	Springfield	37	10		7.40			3.70
	Waukegan	34	12		7.30			3.60
	La Salle	35			7.00			3.50
	Chicago, 20	50			11.00			5.50
	Chicago, 6	125	50		25.00			10.00
	Lincoln	23			4.60			2.30
	Virde	20			6.95	21.15	21.15	4.45
Ind.	Gary	50			10.00	2.50	2.50	5.00
Kans.	Edison	41			9.25			5.15
	W. Mineral	8			2.22			1.42
	Mulberry	50	10		13.50			8.50
	Skidmore	10			2.00			1.00
	Frontenac	3			.60			.30
	Ringo	40			5.60			4.00
	Radley	10			2.00			1.00
	Stone City	18			3.60			1.80
Mich.	Detroit, 61	150	25		30.00	9.00	9.00	15.00
	Detroit, 114	50			10.00	10.00	10.00	5.00
Minn.	Virginia	10			3.00			2.00
	Chisholm	48			9.60			4.80
Mont.	Bear Creek	26			7.00	2.90	2.90	4.40
	Klein	11			33.70			32.60
	Red Lodge	18			3.60	2.75	2.75	1.80
Mo.	St. Louis	25	5		5.00	1.25	1.25	3.50
Ore.	Portland	10			2.00	.50	.50	1.00
Ohio	Youngstown, 18	30			6.30			1.80
	Cleveland, 27	80	10	20	13.80			8.00
	Cleveland, 71	40			8.40			4.00
	Lorain	25	15		9.40			6.50
	Steubenville	20	10		7.95			5.95
	Akron	25			5.00			3.50
	Yorckville	12			2.40			1.20
	Eucled	20			4.00			2.00
	Piney Fork	14			3.02			1.82
	Glencoe	18			5.28			3.48
	Neffs	11			2.81			1.21
	Collinwood	37			10.00			6.30
	Belair	20			4.20			2.00
	Maynard	20			4.20	18.60	20.46	2.00
Pa.	E. Pittsburgh	50			10.00			5.00
	Reading	20			4.00			2.00
	Wick Haven	40			13.60			9.60
	Yukon	21			4.25			2.15
	Canonsburg	25			5.00			2.50
	Woodlawn	15			3.20			1.70
	Moon Run	35			7.00			3.50
	Whitney	9			1.80			.90
	Forest City	32			6.40			3.20
	McKeesport	20			4.00			2.00
	Hermine, 63	11			2.30			1.10
	Primrose	16			3.20			1.60
	N. S. Pittsburgh	100	20		20.00			10.00
	Sygan	20			4.50			2.50
	Conemaugh	30			6.75			3.75
	Ambridge	20			5.00			3.50
	Pittsburgh	20			6.08			3.08
	W. Newton	20			4.00			2.00
	Hermine, 69	21			4.20			2.10
	McKees Rocks	40			8.00			4.00
	Fitz Henry	22	10		4.40			2.20
	New Brighton	40			10.00			6.00
	Ellsworth	27	2		5.40			2.70
	Meadowlands	9			2.50			1.60
	Atlasburg	5			1.50			1.00
	So. View	31			6.40			3.20
	Lawrence	40			9.04			5.04
	Canonsburg	31			6.75	38.75	38.75	5.65
Wis.	Allis, 180	13			3.80			2.50
	Racine	40			8.00			4.00
	W. Allis, 35	30	1		6.00			3.00
	Milwaukee	60	20	30	13.23	7.15	7.15	7.23
Wash.	Roslyn	20	5		6.00	1.50	1.50	3.00
Wyo.	Superior	12			2.40			1.20
	Rock Springs	44			11.60			7.20
	Cumberland	7			1.40			.70
	Cambria	4			1.30	3.35	3.35	.80
At Large, Ind.		2			.40	.10		.30
Natl. Office refund					52.00			52.00
Org. N. 77					1.65			1.65
Org. N. 6					.75			.75
Org. N. 122					2.50			2.50
Org. N. 62					1.50			1.50
Ad. Lukesch					1.35			1.35
Ant. Zlatoper					.25			.25
Mart. Premk					.25			.25
Skupaj		2431	50	195	\$628.03	\$121.55	\$123.41	\$384.07
Rednih znamk na roki dne 1. aprila					705			2,500
Dobljenih od stranke					3,205			2,431
Razpečanih v aprilu					774			243
Na roki dne 30. aprila					243			250
Izjemnih znamk na roki dne 1. aprila					493			50
Dobljenih od stranke v aprilu					443			196
Dano klubom v aprilu					196			400
Na roki dne 30. aprila					596			196
Dualnih znamk na roki dne 1. aprila					401			401
Dobljenih od stranke v aprilu					401			401
Dano klubom v aprilu					401			401
Na roki dne 30. aprila					401			401

Tajništvo J. S. Z.

VABILO

NA VESELICO 30. MAJA,

katero priredi

društvo "Jutranja Zarja", štv. 29 S. D. P. Z.

V MEADOW LANDS, PA.

Začetek točno ob 2 uri popoldan.

Vstopnina za moške \$1.00, dame v spremstvu so vstopnine proste.

Ker je to naša prva veselica v tem letu, zato prosimo vsa sosedna društva in sploh vse cenjeno občinstvo, da se naše veselice polnoštevilno udeležijo. Roka roko umiva, in mi vam vrnemo Vašo naklonjenost ob prvi priliki.

Na veselo svidenje 30. maja.

Andrej Posega, tajnik.

Splošna slabost

okamenela jetra, nepravilna prebava, zaprtost, napravo bolnika jako slabotnega, da popravi te nevednosti, prepračite jih, nato jih da, gladišče vas sistem, rabite

Severa's Balsam of Life

(SEVEROV ŽIVLJENSKI BALZAM)

IZVRSTNA TONIKA.

Cena 75 centov.

Oni, ki dvornijo, naj blagovolijo čitati naslednje pismo, katero smo pred kratkom prejeli:

"Želim se vam zahvaliti za Severov Življenjski Balsam. Imela sem neopustane bolečine v želodcu, bila sem zelo slaba in tudi tega nisem mogla. Co sem porabila eno steklenico Severovega Življenjskega Balsama, so izginile vse nevednosti. Prosim, objavite to v časopisu v korist vsem onim, ki imajo podobne bolečine."

Mrs. Page of Moquah, Wis.

Kupite Severova zdravila v vaši lekarni. Zahtevajte edino Severova, da se tako izognete ponaredi. Ako ne morete dobiti Severovih zdravil v vašem kraju, tedaj pišite naravnost na

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

ZA IZOBRAZBO.

Razšir

IVERJE.

Ruski položaj se je zjasnil s tem, da je vstopilo šest socialistov v provizorično vlado in ji s tem dalo moč, katere doslej še nikdar ni imela. Po prvi zmagi revolucije se je vlada porodila iz duše. Njena moč je bila le moralnega značaja, kajti opirali se ni mogla na nobeno materialno silo. Poleg nje pa je stopila organizacija delavstva v podobi sveta delavskih in vojaških delegatov na plan; ona je imela oporo v organiziranem delavstvu in v armadi, ni pa imela pravne moči.

Tak položaj je težaven za oba dela; za vlado je bil še težavnejši, kakor za svet delegatov. Ali najkopijskejša posledica te situacije je bila nejasnost, ki je omogočila raznim anarhističnim elementom propagando teorij in politike, s katero nista soglasala ne vlada ne delavsko-vojaški svet, ki pa je mogla imeti vsaj toliko uspeha, da je ovirala nujno delo; ta uspeh je mogla imeti le zato, ker se je včasih zdelo, da soglašajo z njo zastopniki delavcev in vojakov.

Nihče ni mogel imeti nad zadregami mlade republike toliko zadovoljstva, kolikor ga je imela reakcija, ki je upala, da se izleže iz njh popolna anarhija, ob kateri bi avtokracija nstopila kot "rešiteljica dežele". To upanje so caristom vzeli socialisti s tem da so vstopili v vlado in prevzeli odgovornost za sedanji režim. Brez pretiranja se lahko pravi, da so sedaj socialisti najodločnejši faktor provizorične vlade.

Ta vstop v vlado, ki ni izključno socialistična, se ne sme smatrati za tako sodelovanje pri kapitalističnih vladah, ki so ga mednarodni zbori obsodili. Položaj v Rusiji je nenavaden, in zato je treba tudi nenavadnega ravnanja.

Angleška vlada je sklenila, kakor piše "Daily Express", prevzeti vse pivovarne v svojo upravo. Kadar se izvrši ta korak, naj bi se dalo vprašanje prohibicije na splošno glasovanje.

Torej zopet kosček "konfiskacije privatne

lastnine". Na Angleškem so v teh rečeh res postali zelo brezobzirni. Enkrat vzame vlada železnice v svojo upravo, drugič jame, nazadnje celo pivovarne.

Balfour je v Washingtonu povedal, kakšne napake je Anglija tekotno vojno delala, zato da bi se jih Zedinjene države lahko varovale. Ne vemo, če je govoril tudi kaj o vladni režiji. Ali tudi če ne, lahko Zedinjene države vidijo, kako postopa Anglija v teh rečeh in bi se lahko kaj naučile od nje. Kapitalisti bodo itak kričali, pa naj stori vlada take korake prejšnjim. Torej je že boljše, da jih stori prej. Kajti enkrat jih bo gotovo morala storiti.

Ruski svet delavskih in vojaških delegatov je izdal manifest za vojsko, v katerem naglašajo, da je separaten mir nemogoč. V manifestu pravi:

"Vojaki in sodrugi na fronti! V imenu revolucionarne demokracije govorimo k vam. Ljudstvo ne želi vojne, k čemu oboje cesarji in kapitalisti vseh dežel. Zato je želel narod po carevi abdikaciji, da se konča vojna čimprej mogoče. Ne pozabite, vojaki in sodrugi, da uničujejo Viljemovi regimenti revolucionarno Rusijo. Ne pozabite, da bi bila izguba svobodne Rusije katastrofa ne le za vas, ampak za delavski razred vsega sveta. Branite revolucionarno Rusijo z vso svojo močjo!"

Prav to je tisto, kar godemo že ves čas. Ruski socialisti govorijo to, kar pravimo mi: Za interese vsega delavskega razreda gre sedaj. In pri vseh bogovih, rajši smo na tisti strani, na kateri stoji revolucionarni ruski sodrugi, kakor pa tam, kjer pridigajo najljepši pacifisti.

Republika Honduras je sledila zgledu Zedinjenih držav in je prekinila diplomatske stike z Nemčijo. Že pred njo je to storila republika Guatemala.

NAROČNIKOM PROLETARCA.

Naši naročniki nam bodo gotovo radi pritrdili, da so imeli sedaj dolgo časa mir pred nami. Mi bi sicer še nadalje najraje videli, da bi vladal mir med nami, toda čim bolj ogledujemo "Imenik" naročnikov, tem večkrat vidimo, da je mnogim Proletarcem naročnikom naročnina potekla, in če bi le teh ne opomnili, da bi jo morda celo pozabili obnoviti.

Opomini so sitna reč. Upravnik ima s tem dosti dela, list stroškov, poleg tega se pa še ta ali oni razjezi, reče, kako da smo sitni. Najlepše bi bilo seveda, ako bi naročniki točno poravnali poteklo jim naročnino, ker s tem bi se vsi skupaj izognili tem neprijetnim situacijam; ampak take točnosti ni menda pri nobenem listu na svetu, in torej tudi pri Proletarcu biti ne more.

V prihodnjih par tednih bomo razposlali opomine vsem tistim naročnikom, kateri si na naročnini nam dolgu več kot pa dva tedna. Opozorjamo, da bomo po preteku dveh ali k večjem treh tednov ustavili list vsem tistim, ki ne poravnajo naročnine. Neizplačane visoke cene vseh tiskarskih potrebščin nam ne dovoljujejo, da bi list komu mogli poslati zastonj. Kdor še neče lista več naročiti, za dotičnega je mnogo lepše, ako list odpove. Saj ni res, da je Proletarec drag list. To pravilo velja le za tiste glavice, katere ne razumejo nič drugega nego seštevati strani. Kdor razume, kaj je čital v člankih in razpravah, kdor razume, da so v listu skoro sami rokopiisi in prokleto malo posvetov, kar je pri ogromni večini slovenskih listov ravno narobe — in kdor vidi, da je v listu skoraj izključno samo čtivo, ker zelo malo prostora zavzemajo oglasi; kdor ima dobro voljo in vse to razume in vidi, nam mora po-rditi, da je Proletarec najcenejši list, tiskan v slovenskem jeziku.

Pri Proletarcu ni nikomur z rožicami poslano. Vključno skrajno visokim življenjskim potrebščinam dobivata urednik in upravnik še vedno stare, to je prav majhne plače in kakor je videti. Pri teh tudi ostane. Denarja v rezervi ni, in kjer tega ni, tam kikanje ni ne pomaga in najbolje je, če je človek zadovoljen. Upamo, da so vse te okolščine in razmere sodrugom in naročnikom dobro znane, zato pričakujemo, da se bodo naročniki v polni meri zavedali svoje dolžnosti napram svoji delavski, to je, socialistični stranki in vsi do zadnjega poravnali svoje naročnino.

Sodrugi! Proletarec je lastnina in glasilo socialistov, kajžpot in vodnik razredno zavednega delavstva v sedanjih zgodovinskih važnih in burnih časih. Mi se niti ne zavedamo, da živimo v tako resnih časih, kakršnih do sedaj še ni bilo na svetu, odkar se piše zgodovina, in kolikor daleč nazaj segajo ustmena poročila. In če

nismo pustili propasti Proletarca do sedaj že 12 let, toliko manj ga damo še danes. Ne, ne damo ga za nobeno ceno. Brez Proletarca bi bili slovenski socialisti mrtvo rojeno dete. Aktivnega in požrtvovalnega dela je treba, veselja in zavesti, da se dela za dobro stvar, kadar pride sila, se kolikor mogoče stisniti, pa pojde.

Dolžnost nas veže, da smo s temi par vrsticami na kratko pojasnili, zakaj da bomo razposlali opomine. Čas je, da se "Imenik" naročnikov spravi v red. V splošnem pa hočemo tudi pregledati, koliko je Proletarcem aktivnih vojakov in če bo tudi kaj deserterjev.

Upravništvo.

ŽELEZNICE.

Posamezne železnice v Zedinjenih državah ustavljajo prevoz premoga. Kaj to pomeni, se lahko uganee, če se premisli, kako vpliva povišana ali znižana prodajna cena premoga na razmere premogarjev, kjer se koplje, in kako vpliva na razmere industrije, tam kjer se rabi za produkcijo gonilne moči.

Te nevarnosti obstojajo tudi v mirnih časih. Ali tedaj imajo vladajoči krogi mnogo zmisla zanje, ker se ne tičejo naravnost njihovih interesov. Sedaj je stvar nekoliko drugačna, ker je premog tudi za vojno zelo važna reč. In ker ima Amerika vojno, je že zaradi tega dolžnost vlade in kongresa da skrbita za neovirano dobavo blaga, ki je potrebno v narodnem interesu. Danes se to tiče premoga, jutri se lahko tiče krompirja in pojutrnjem žita.

V interesu vojne — da ostanemo za enkrat na tem polju — pa ni važno le, kar se tiče orožja in municije in paroplovbe, ampak vse, kar se tiče blagostanja vsega ljudstva. Kakšni bodo rekruti, če bo ljudstvo stradalo? Kako bodo mogli delavci izdelavati vse, kar se pričakuje od njih, če ne bodo imeli dovolj hrane?

Stradanje in izstradanje je močnejši faktor v moderni vojni. Blokada Nemčije ima namen izključiti tak položaj, da bi morala Nemčija zaradi svojega ljudstva skleniti mir. Če je pomanjkanje udarec za Nemčijo, je pa za vsako drugo deželo, in bi bilo tudi za Zedinjene države.

V interesu vojne — ki so vladajočim krogom nedvomno najbolj pri srcu — je torej neizogibna, da se prepreči vsako pomanjkanje, če jim je sicer na blagostanju ljudstva kaj ležeče ali pa ne. Toda kako naj uspešno varujejo te interese?

pitalistični patriotizem nikdar, da bi položili svoje profite domovini na oltar.

Baš profiti privatnega kapitalizma so pa tisto, kar lahko napravi vojni interesom Zedinjenih držav največje zapreke. Torej ni za Zedinjene države drugega izhoda, kakor da puste obzirnost na privatne profite na stran in vzamejo svoje potrebe v svoje roke.

Med te potrebe spadajo na vsak način železnice. Promet na železnicah more biti le tedaj zanesljivo tak, kakršnega potrebuje vlada, če ga vodi vlada sama. In če ima vlada pravico zahtevati od milijonov ljudi, ki riskirajo svoje življenje in zdravje za vojne interese, ima vsekakor tudi pravico zahtevati od posameznih kapitalistov, da se odrečejo svojim profitom.

Če pa spozna vlada važnost državnega oziroma nacionalnega obrata v dobi vojne, jo bo lahko spoznala tudi za dobo mira. Če ne spozna sama tega, mora biti nalog zavednega delavstva, da jo pouči o tem.

Za tak poduk si mora seveda delavstvo pribaviti moč, ki bo zadostovala, da se sliši njegov glas. Ta moč je v organizaciji. Se nikdar ni ameriško delavstvo tako nujno potrebovalo močne socialistične stranke, kakor sedaj. In da se sliši njegov glas, potrebuje tudi močnega časopisja — zdaj bolj kakor kdajkoli.

Delavstvo v vojnem času lahko veliko izgubi, lahko pa tudi veliko pridobi. Najbolj je to odvisno od njega samega. Če spozna važnost, tedaj lahko postane najmočnejši faktor in si položi podlago, na kateri si v doglednem času pribori končno zmago in svobodo.

KDO JE IZUMIL ABECEDO?

Nemški zgodovinar in arheolog prof. Galls zatrjuje, da je bil izumitelj abecede kralj David v starem veku. To svoje trditev opira na dejstvo, ker se zgodovinarjem še ni posrečilo najti kakšni sledi o abecedi še iz dobe pred kraljem Davidom.

Sto let po smrti kralja Davida, za časa kralja Ahaba v Samariji je bila pa abeceda že zelo udomačena; tedaj se je pisalo s črno tinto na razne lončene posode; namesto porosa se je rabilo male vrbove končke. Splošno se sodi, da je torej izumil abecedo kralj David s sodelovanjem svojega svetovalca Seraiha.

Res je, da se je še pred Davidom v Palestini že dosti pisalo, kar nam pričajo stare historične izkopine; tedaj se je pisalo s amarnskimi črkami po babilonskem vzorcu, da se je rabilo namesto posameznih črk slike, kakor na Kitajskem. Pisalo se je na tanke plošče iz cedrovega lesa. Te plošče se je dobivalo iz mesta Bylos v Siriji, za kar so dobivali pole drevenega papirja.

Sedanja beseda biblija in papir izhaja torej iz besede "Byblos" in "papyrus". Babilonci so vtiskovali slike za pisavo na ilovčaste plošče, stari Egipčani so pa pisali svoje hijeroglifne na drevesni papir.

Pri prehladih
virginit vst in pro, kakor tudi stopala s
Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER
Učinkuje takoj slajljivo in prijetno.
Jedino pravi s varstveno znamko sidra.
25c. in 50c. v lekarnah in naravnost od
F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York, N. Y.

JAKO VAŽNO VPRAŠANJE?
"Ali sem že poslal zaostalo naročnino za 'Proletarca'?"
Še ne!

ZANIMIV ČLANEK O NADEZOROVANJU BANKE ZVANE "CLEARING HOUSE".

Kaj to pomeni za ljudstvo, če je banka pod nadzorstvom "Clearing Housea".
Vse banke, ki imajo zvezo s Chicago Clearing House, so podvržene strogemu nadzorovanju od uradnikov tega zavoda. Pregledovanje računov in imetja se mora vršiti najmanj enkrat na leto. Izvedenci natančno preiščejo stanje vsake banke. Vso gotovino preštejejo, pregledajo vse note, varščine, vključbe in druge vrednostne listine, se prepričajo o fondih, ki so naloženi v drugih bankah in pregledajo knjige in račune. Če najdejo izvedenci kake slabe ali dvomljive vrednostne listine, se te ne štejejo več kot imovina banke. Ako se je skrčila vrednost bančnega premoženja, mora banka kazni pravišno vrednost v svojih knjigah. Če banka drzno špekulira in se ji pride na sled, mora to takoj opustiti. Vse, kar je slabo, riskirano, se mora takoj odstraniti in nadomestiti z boljšim. Če vsega tega banka hitro ne popravi in stori, izgubi vse nadaljnje ugodnosti in pravice, ki jih živijo banke, katere so združene v Clearing House.

Kedar se odzamejo kake banki te ugodnosti ali če ni sprejeta v Clearing House ima slednja za to dober vzrok. Na drugi strani pa je o banki, ki je članica te zveze, že to dovolj jasno dokaz, da ima dobro imovino, da je njen kredit dober in da vodi svoj denarni promet po predpisih, varno in sigurno.

Načrt za nadzorovanje bank potem Clearing House je bil izdelan v Chicago pred desetletletji, od katerega časa naprej ni bankrotirala niti ena banka, ki je bila v zvezi s tem Clearing Houseom. Ako je šlo na ali drugi banki slabo vlad panike ali vojske, so ji takoj prikočile na pomoč druge Clearing House banke in ji pomagale, dokler se niso povrnila zopet normalne razmere. Tu Clearing House nadzorovalni načrt se je pokazal tako uspešen, da so povsod, kjer koli se nahaja kak Clearing House, sprejeli ta načrt.

American State Bank je v zvezi s tem Clearing Houseom, je pod njegovim nadzorstvom in ima vse privilegije te banke, kateri pada vsako leto pet polnih računov.

American State Bank pa je tudi pod državnim nadzorstvom in odda vsako leto pet dejavnih računov o stanju Banking Departmenta države Illinois. Napravite NAŠO banko za VAŠO banko in Vaš denar bo varen in ga lahko dvignete, kedar ga želite.

Vprašajte za seznam naših First Gold hipotek. Kakor tudi seznam \$100.00 in \$500.00 zlatih hipoteknih bonдов.

F. J. Stepina
predsednik.
AMERIŠKE DRŽAVNE BANKE
Blue Island Ave., vogal Loomis in 18. ceste.

SORO
Priprepen po načinu, ki ga je rabil star moder menih
SOROL
se je izkazal čudovito uspešnem za krize zelodcu in trebuhu, bola vratu, nahu, glavobol, izgubo teka, prehlad v glavi, itd. itd.
Priredi ga ista kompanija, ki dela slavni "Pain Expeller" staro vredno sredstvo za zdravljenje.
Pametni človek ima eno steklenico vedno pri rokah 25c in 50c v vsaki lekarni, ali pa pri
F. AD. RICHTER CO.
74-80 Washington Street, NEW YORK

Central Hotel
Conemaugh, Pa.
Fred. Mosebarger,
LASTNIK.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
Zdravnik za notranje bolezni in rane.
Zdravniška preiskava brezplačno — plačati je za zdravljenje. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 p. p. od 7 do 9 zvečer. Izveš O'Connell blaziki naj plačajo sicer.

CARL STROVER
Attorney at Law
Zastopa na vsah sodiščih.
Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah.
St. sobe 1009
133 W WASHINGTON STREET
CHICAGO, ILL.
Telefon: Main 3029

Moderno urejena gostilna
VILLAGE INN
s prostranim vrtnom za izlete
MARTIN POTOKAR,
Ogden Ave., blizu cestno železniške postaje, Lyons, Ill.
Telefonska številka: 224 m.

Ako želiš čitati najnovejšo in dobre novice, potem se naroči na "Milwaukee Leader" največji socialistični dnevnik vzhodno od mesta New York. Stane 25c na mesec. Milwaukee, Wis.

LOUIS RABSEL
moderno urejen salon
NA 400 GRAND AVE., KENOSHA, WIS.
Telefon 1199

Ena najboljših socialističnih revij v angleškem jeziku v Ameriki je: "INTERNATIONAL SOCIALIST REVIEW." — Izhaja mesečno in stane \$1.00 na leto. — Naslov: Int. Soc. Review, 341 N. Ohio St., Chicago, Ill.

MODERNA KNIGOVARNICA.
Okusno, hitro in zpešno delo za privatnike in društva. Sprejeto namo naročila tudi izven mesta. Imamo moderne stroje. Nizke cene in poštena postroba.
BRATJE HOLAN,
1633 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
(Silver.)

SLOVENCI
pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI POKLONI JEDNOTI.

Naročite si devnik "Prosveta". List stane za celo leto \$3.00, pol leta pa \$1.50.

Vstanjavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Narodna Tiskarna
2144-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.
Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljakem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce.
"PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

KADAR potrebujete društvene potreščine kot zastave, kape, regalije, uniforme, pečate in vse drugo obrnite se na svojega rojaka
F. KERŽE CO.,
2711 South Millard Avenue.
CHICAGO, ILL.
Cenike prejmete zastonj. Vse delo garantirano.

Edini slovenski pogrebnik
MARTIN BARETINČIČ
324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

V teh dnevih velike draginje
bi se moral vsakdo varovati pred boleznijo, ki pomeni velike izdatke za hišo. Popolna resnica je v pregovoru: "Forewarned is Forearmed". Slaba prebava glavobol, zguba okusa, splošna slabost, vsi taki znaki vas opozorjujejo, da iščete zanesljivega zdravnika — malo pozornosti vašim črevam, bo vam pomoglo preprečiti sitne nepravilike.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

je tisto zdravilo, katerega potrebujete v takih slučajih. Isto izčisti čreva, odstrani zbrano neporabno tvarino, v kateri se rode in množe razni bacili, pomaga prebavi, povrne okus in ojači kri in želoodec, ki so potem vstanu braniti se pred večino napadajočih bacilov. aZ gori označene slučaje, nadalje za nevarnost, želodčne nepravilike pri ženskah ob času življenjske premembe, kakor tudi pri premogarjih v premogarskih okrajih, itd., je priznано to zdravilo za najboljšje izmed vseh enakih pripravkov. To vino je pripravljeno iz grenkih zelišč, korenin in lubja, ki imajo znane zdravilne moči in iz čistega, naravnega, močnega rdečega vina. Isto je dobro tudi za najbolj občutljiv želoodec. Cena \$1.00. V lekarnah.

Trinerjev Liniment
vam prinese v hišo pravo družinsko zdravilo. Je nepreskosljiv za revmatizem in nevralgijo, je izvrsten pri ponosenjenju, za zvijenje, otekline, okorel vrat, itd. Je jako poživljajoč za utrjene mišice po težkem delu ali dolgi hoji. Cena 25 in 50c v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

Trinerjev Cough Sedative
je najbolj zanesljivo zdravilo zoper prehlade in kašelj, hripavost, vnetje sapnika, nahuho, itd. Cena ista kakor za liniment. Trinerjeva zdravila so dobila najvišje mogoče nagrade na mnogih mednarodnih razstavah. Zadnje nagrade: Zlata kolajna—San Francisco, 1915, Grand Prix—Panama, 1916.

JOS. TRINER
kemik izdelovalec,
1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

AD. ZAMSKY
Artistični Slovanski
... Fotograf
Posebno pozornost za slike novoporočencem. Obiščite nas, in pripravite se!
1255 W. 18th St. Med Throop in Allport ulice.